

LETO XV. Številka 28
Jesenice, 13. julija 1973

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarka«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Osebni dohodki v juniju

Kot smo pričakovali, nas je mesec junij presenetil z znatno manjšim številom izvršenih, odnosno plačanih ur. Razlika proti maju znaša pri posameznih obratih tudi 23,4 ure ali cele tri dni, v vsej železarni pa 10 ur ali 5,07 %. To pa ima razumljivo svoj odraz tudi pri osebnem dohodku.

Ker sta bila v maju dva praznika, se je nabralo tudi pri pribitkih za praznično delo kar blizu 14,5 milijona S din razlike in da je situacija še manj ugodna, je bil celo povprečni učinek za 0,30 % nižji od preteklega meseca. Vse to je vplivalo na OD, ki je 155.— din na osebo ali 6,43 % nižji od meseca maja. Preprosto razloženo je 10 ur manj, vrednih 120.— din,

za 24.— din je manj dodatkov, ostala razlika, ki znaša še 11.— din pa je posledica manjšega števila sobotnih dopustov.

Isti podatki kažejo za pomezen obrat seveda drugačno sliko. Enotnost je ta mesec edino v tem, da je OD dosledno pri vseh obratih nižji, razlike pa znašajo od —477 din pri obratu PIV, kjer je število ur znižano za 23,4 ure,

do —66 din pri RO, kjer pa je število ur za 2,3 ure višje kot v maju.

Z izplačilom meseca junija, ki znaša 2.257.— din na osebo pri 187,3 urah, smo dosegli v povprečju I. polletja znesek 2.303 din pri 190,2 urah. V primerjavi z I. 1972 je to sicer napredek za 281 din ali 13,9 % ob 3,3 % manjšem številu ur. Zal so nam vrednost, ki se izraža z 281 din višjim OD še »pojedli« tudi višji življenjski stroški. Uradna statistika kaže, da so bili vključno z aprilom že 13,2 % višji od lanskega leta, življenjski stroški v maju in juniju pa so ta odstotek še povečali.

Podatki na tabeli ob zaključku sestavka nas prepričajo, da se je naš OD ustalil na določeni višini. Delovni čas je še vedno daljši od normalnega. V II. polletju je po programu predvidenih skupno le 8 ur več kot v I. polletju, torej tu ni iskati izboljšanja. Učinek, ki odraža v glavnem tudi gibanje produktivnosti nam kaže rahel porast in bomo lahko zadovoljni, če nam do konca leta uspe obdržati sedanjí tok gibanja. Preostane nam torej le še udeležba na ugodnem ekonomskem rezultatu, ki bi omogočil večji delež os. dohodka v skupnem dohodku. Rezultat I. polletja, ki bo v kratkem znan, saj je že v teku sestava periodičnega obračuna ter upoštevanje novih odnosov v cenah, bosta dala odgovor na vprašanje, ki nas v tem trenutku vse zanima.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Razgovor s predsedniki delavskih svetov Skrbno in odgovorno reševanje nalog

V današnji številki predstavljamo dva, od petih predsednikov delavskih svetov temeljnih organizacij združenega dela oziroma organizacije skupnih služb, ostale pa bomo v prihodnji številki. Današnja sogovornika sta predsednik delavskega sveta TOZD VZDRŽEVANJE, ENERGIJA IN TRANSPORT ANTON PINTAR in predsednik delavskega sveta organizacije SKUPNE SLUŽBE, dipl. inž. MARTIN ŠKETA. Prosili smo jih, da označita osnovne naloge, ki stojijo pred novimi delavskimi sveti. (Odgovori na 2. strani)

ANTON PINTAR, predsednik DS TOZD VET

Dipl. inž. MARTIN ŠKETA, predsednik DS SKUPNE SLUŽBE

Zastoj na ASEA električni peči

V noči od nedelje 8. na ponedeljek 9. julija je močan jutranji naliv med 4. in 5. uro povzročil vdor vode v ASEA električno peč, ki so jo morali takoj ustaviti. Sicer so skoraj dva metra visoko vodo gasilci izpod peči izčrpali do 8. ure zjutraj, vendar so morali odstraniti, očistiti in osušiti motorje ter jih ponovno namestiti. Tako so lahko pričeli ponovno obratovati šele v torek 10. julija zjutraj ob 7. uri.

Zaradi tega zastoja, ki ga je povzročilo ozko grlo v odtočnem jašku, je v elektrojeklarni znašal izpad proizvodnje štiri šarže ali okrog 220 ton surovega elektrojekla.

Novi strokovni kadri za Železarno

Na strokovnih šolah železarskega izobraževalnega centra je zaključila šolanje nova generacija kvalificiranih delavcev in tehnikov. Slovesna razdelitev zaključnih spričeval je bila v petek, 6. t. m., ob prisotnosti članov učiteljskega zbora in predstavnikov železarne, direktorja kadrovskega sektorja dipl. polit. Tomaža Ertla, vodja oddelka za kadre inž. Toneta Varla in predsednika odbora za kadre dipl. inž. Borisa Breganta.

K zaključnim izpitom, ki so trajali od 8. do 28. junija, se je prijavilo 15 učencev šole za metalurške delavce, 33 učencev poklicne šole in 46 učencev tehnične šole. Zaključni izpit je uspešno opravilo 15 metalurških delavcev, 19 kovinarjev, 8 obratnih elektrikarjev, 22 strojnih tehnikov in 13 metalurških tehnikov. Z odličnim uspehom so zaključni izpit opravili: GORAN RABIĆ, hladno valjavec, MIRAN KELC, livar, ANDREJ KRAMAR, strugar, FRANC SINKOVIĆ, obratni elektrikar, JANEZ ODAR in ZARKO LOZAR strojni tehnik ter TONE STEBLAJ, metalurški tehnik. Ostali kandidati so dosegli prav dober, dober ali zadosten uspeh. Tako so strokovne šole železarskega izobraževalnega centra dalje železarni 77 novih kvalificiranih delavcev in tehnikov.

V nagovoru absolventom je direktor kadrovskega sektor-

ja poudaril, da imajo vsi ne glede na poklic in stopnjo izobrazbe enake možnosti za uveljavljanje in napredovanje na delovnem mestu, če se bodo strokovno izpopolnjevali in opravljali svoje delovne naloge s polno odgovornostjo. Znanje, ki ste ga v šoli pridobili, je osnova, je dejal, za uspešno opravljanje dela pa je potrebno neprestano strokovno izpopolnjevanje, saj gre razvoj proizvodnje tehnologije nezadržno naprej.

Tako je tudi v železarni, kjer smo dosegli velik napredek z izboljšanjem proizvodnje tehnologije in avtomatizacije proizvodnje. Tako bo tudi v bodoče. Zato je vsak član delovnega kolektiva pomemben člen v verigi proizvodnega procesa, je zaključil svoj nagovor Tomaž Ertl.

Sodelavci v profilarni so v juniju dosegli najvišjo mesečno proizvodnjo

V juniju so sodelavci v profilarni izpolnili svoje mesečne proizvodne obveznosti s 126 odstotki in s proizvodnjo 1903,3 tone hladno oblikovanih profilov, dosegli doslej najvišjo mesečno proizvodnjo.

Ugoden asortiment proizvodnje in razmeroma majhno število zastojev, sta pogojevala boljši izkoristek obratovalnega časa, posebno obratovanja prog, kar je seveda vplivalo na večjo storilnost in doslej najvišjo mesečno proizvodnjo.

S formiranjem temeljnih organizacij združenega dela v železarni, smo naredili pravzaprav šele prvi korak k uresničevanju temeljnega samoupravnega položaja delavca, ustvarili smo šele organizacijske okvire za vsebinsko uresničevanje ustavnih dopolnil oziroma določil nove ustave. Temeljni samoupravni sporazum o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo železarni, poleg drugih normativnih aktov, daje osnovo, temelj za oblikovanje statuta in skupnih samoupravnih aktov delovne organizacije in samoupravnih aktov temeljnih organizacij združenega dela. V teh dokumentih bo potrebno natančno napisati in opredeliti oziroma zagotoviti, da bo delovni človek »neposredno in enakopravno z drugimi delovnimi ljudmi v združenem delu odločal o vseh zadevah družbene reprodukcije, da bo lahko uresničil svoj osebni materialni interes in užival uspehe svojega dela.

Zapisati pa bo tudi potrebno oblike in način, kako bomo omogočali slehernemu članu delovne skupnosti, da bo lahko sodeloval v neposrednem upravljanju. Pri tem mislim na informativno dejavnost v delovni organizaciji, na novo kakovost samoupravnega komuniciranja. Konkretno povedano, bo potrebno bistveno spremeniti sedanje razmerje v vsebinskem pogledu informacij in sicer spremeniti odnos informacij med tem kar se je že zgodilo in kar se bo zgodilo v korist informacij o tem kar se bo oziroma naj bi se zgodilo. Z drugimi besedami rečeno, pravočasno posredovanje vseh materialnih, predlogov, stališč in podobno, o čemer po ustavni pravici mora v pogojih in odnosih medsebojne odvisnosti in solidarnosti odločati sleherni član delovne organizacije.

Sedanji statut železarni določa: »Člani delovne skupnosti imajo pravico, da se kot nosilci delavskega samoupravljanja seznanijo z materialnim in finančnim stanjem, z izpolnjevanjem gospodarskega načrta, z uresničevanjem samoupravnih aktov, s sklepi amoupravnih organov, s poslovanjem obratov, delovnih enot, tovarne in združenega podjetja, pri čemer pa so dolžni varovati poslovne in druge tajne.«

Neposredno samoupravljanje zahteva tudi novo kakovost samoupravnega komuniciranja

Nedvomno je bila ta normativna opredelitev, kljub temu, da nismo uspeli sprejeti pravilnika o informiranju, ki naj bi opredeljeval katero gradivo morajo člani delovne skupnosti sprejeti pred odločanjem v samoupravnih organih, za minulo obdobje razvoja samoupravljanja v železarni pomemben korak naprej od stanja pred tem. Še posebno pa je v tem pogledu pozitivno delovalo XV. ustavno dopolnilo oziroma formiranje delovnih skupin v tovarni, kar je že prineslo določene premike v razmerje informacij v korist vsebine kaj se pripravlja, oziroma o čem se bo sklepalo. Fraksa je brez pravilnika vnesla v naš samoupravni razvoj nove kvalitete informiranja oziroma samoupravnega komuniciranja, ki jih bo potrebno vgraditi v splošni skupni akt o informacijskih sredstvih, nosilcih nalog informiranja in njihovi odgovornosti, ki ga določa samoupravni sporazum.

Ne glede na to kdaj bo ta pravilnik sprejet, pa bo potrebno v smislu ustavnih dopolnil oziroma nove ustave in temeljnega samoupravnega sporazuma železarni, sedanjo prakso informiranja oziroma samoupravnega komuniciranja prileti takoj izboljšati. Pri tem mislim na pravočasno objavljane gradiva in predlogov o čemer se bo sklepalo in odločalo in na sklicevanje se samoupravnih organov na daljši rok. To narekuje tvorno uresničevanje ustavnih dopolnil, ki se in se bodo morale odražati v novih kvalitetah odločanja v delavskem svetu in kolektivnih izvršilnih organih železarni ter samoupravnih organih temeljnih organizacij združenega dela. To je tudi pogoj, da bodo delegacije lahko resnično odigrale svojo vlogo oziroma, da bodo lahko neposredno povezane s svojo sredino kjer so bile izvoljene.

Da se povrnem na že poudarjeno misel, potrebno bo mnogo več informacij o tem kaj se pripravlja, o čem se bo odločalo in sklepalo, da nam bo nova kvaliteta neposrednega samoupravljanja zaživel tudi v praksi. Pri tem seveda mislim na celoten kompleks samoupravnega komuniciranja od delovnih skupin, samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in raznih drugih sestankov, do glasila delovne organizacije železarni. Seveda pa pri tem pade največja odgovornost na organizacijo SKUPNIH SLUŽB, ki bo morala vse gradivo, predloge, osnutke in podobno, pravočasno, celovito in razumljivo posredovati vsem dejavnikom informiranja v delovni organizaciji.

Ob sklepu teh misli je potrebno še enkrat poudariti, da na vse to ne smemo gledati kot na obliko politične demokracije, temveč kot na družbeno ekonomski odnos. Pri tem ne gre le za uresničevanje političnih ciljev, marveč predvsem ekonomskih ciljev. S tem bomo povečevali delavčev ekonomski interes, da bo povečeval produktivnost lastnega in skupnega dela s svojo večjo odgovornostjo za organizacijo in učinkovitost proizvodnega dela, za učinkovito gospodarjenje s proizvodnimi sredstvi in dohodkom.

Osebni dohodki v juniju

(Nadalj. s 1. strani)

Odbor, ki je obravnaval situacijo o osebnih dohodkih za mesec junij, bo v drugi polovici tega meseca razpravljala o spremembi višine obračunskih postavk, glede na stalen porast življenjskih stroškov. Za mnenje o tem je že zaprosil tovarniški odbor sindikata, ZK in kolegij, kar bi omogočilo izoblikovati najboljše rešitev.

V naslednji tabeli prikazujemo število ur in OD v prvem polletju letos za vso železarno:

	štev. pl. ur/os	din/h	din/os	index OD	index življ. str.	Ø % učinka
IX.—XII. 72	195.3	11.28	2.202	100.0	100.0	17.97
jan. 1973	198.1	11.76	2.331	105.9	104.5	19.16
februar	177.0	12.23	2.167	98.4	106.1	20.73
marec	190.9	12.11	2.309	104.9	107.1	22.50
april	190.7	12.29	2.344	106.4	111.7	23.05
maj	197.3	12.23	2.412	109.5	—	22.87
junij	187.3	12.05	2.257	102.5	—	22.57
I.—VI. 1973	190.2	12.11	2.303	104.6	—	21.81

SM

Skrbno in odgovorno reševanje ...

(Nadalj. s 1. strani)

ANTON PINTAR:

»TOZD vzdrževanje, energija in transport je največja enota v železarni Jesenice saj šteje skoraj 2000 članov kolektiva. Sestav je zelo različen od proizvodnje, katero predstavlja enota energije, preko transporta in izdelave rezervnih delov v strojnih delavnicah do uslug in vzdrževanja katere predstavljajo vzdrževalni obrati. Ravno zaradi teh različnih in pomembnih vlog, ki jih imajo posamezni obrati naše temeljne organizacije združenega dela, bomo morali delo operativnih in samoupravnih organov izpeljati v novih pogojih zelo skrbno in odgovorno.

Celotna tehnična sredstva, njihov razvoj in napredek, leži na naši gospodarski — samoupravni skupnosti. Moderni-

zaciji in napredku tovarne bomo morali podrediti vsa naša prizadevanja. V ta namen bo moral imeti novi DS TOZD s svojimi odbori in komisijami posluh za težnje in usmeritve delovnih skupin, katere vedno bolj prevzemajo odločilo vlogo pri samoupravnih odločitvah. Važnost delovnih skupin je še toliko bolj pomembna, ker ni na nivoju obratov nobenih posebnih samoupravnih organov.

Prepričan sem, da bo dobro gospodarjenje v našem TOZD (kar je bilo tudi vodilo za ustanavljanje TOZD), boljša organizacija dela in izpolnjevanje tehničnih kapacitet, prispevalo k boljši proizvodnji in poslovnemu uspehu naše železarske skupnosti.

Inž. MARTIN ŠKETA:

»Z ustanovitvijo štirih TOZD in organizacijo skupne službe, smo v železarni naredili nov velik korak h krepitvi samoupravnih odnosov. Neposredni proizvajalec — železar, bo z novim načinom upravljanja dobil večje pravice pri odločanju in delitvi, seveda pa istočasno tudi večjo odgovornost.

Odnosi med TOZD bodo morali biti postavljeni tako, da bodo omogočili čiste račune v vseh elementih, od katerih je odvisno ustvarjanje dohodka. To bo zahtevalo od proizvajalcev, da bodo nadzorovali ekonomske rezultate svojega dela in vplivali na povečanje storilnosti dela.

O vlogi in nalogah delavskega sveta menim, da bo delo zelo odgovorno, da bo morala vsaka odločitev, ki jo bo delavski svet sprejel, biti kompleksno obravnavana, ter usklajena z interesi ostali TOZD.

Organska povezanost vseh TOZD in skupnih služb nam narekuje, da bomo pri upravljanju morali stremeti za čim boljšimi delovnimi uspehi ne samo v posameznih TOZD in skupnih službah, temveč tudi v celotnem podjetju. Zato bo v začetku ena od osnovnih nalog delavskih svetov TOZD in skupnih služb za čim bolj složnim delovanjem vseh TOZD in skupnih služb v cilju doseganja čim boljših ekonomskih rezultatov.

Ne vključuj!

V letošnjem letu smo imeli zaradi zanemarjanja tega kratkega opozorila eno težko nezgodo in dve potencialni možnosti za nastanek nezgod, ki bi lahko imele za posledico nekaj mrtvih ali težko poškodovanih.

V januarju je bil v samotarni težko poškodovan naš sodelavec iz strojnega vzdrževanja, ker njegov predpostavljeni ni poskrbel, da bi se na ustrezno mesto izobesilo to kratko opozorilo, s čemer bi preprečil vključitev stroja v pogon ob nepravem času.

Dne 28. junija smo popravljali klesčni žerjav. Nepoklicani za vklop glavnega stikala na žerjavu ni upošteval opozorilne tablice z napisom NE VKLJUČUJ in stikala enostavno vklopil. Dva obratna elektrika, ki sta delala na drsnih vodih na žerjavu sta le po srečnem naključju ušla smrti.

Dne 6. julija smo izvajali remont bluminga. Ob zaključevanju remonta smo zaradi nepazljivosti vklopili pogon obračevalcev, ko so delavci na manipulatorjih še delali. Zavore so popustile in prsti obračevalcev so se pričeli sami od sebe gibati. Tudi tu se moramo zahvaliti edinoletni naključju, da ni prišlo do večjih poškodb in najbolj tragičnega konca. Poleg tega pa so še drugi neevidentirani primeri.

Iz teh primerov je razvidno, kako velik pomen ima opozorilo NE VKLJUČUJ. Ta napis je samo način, s katerim hočemo opozoriti poklicane in nepoklicane za manipulacijo z električnimi napravami, da se na napravah opravljajo dela ali pa da je električna naprava v okvari. Za njim se skriva v električni ali mehanski obliki nevarnost, ki lahko povzroči pri nepravilni manipulaciji ali ob nepravem času veliko nezgodo ali celo smrt. Zato opozarjamo na tem mestu: NE DOTIKAJTE IN IZOGIBAJTE SE NAPRAV, NA KATERIH VIDI NAPIS NE VKLJUČUJ! Z njimi lahko manipulira samo tisti, ki je napis obesil ali tisti, ki je dobro seznanjen z električnimi napravami in ki mu je namen opozorila dobro poznan. Najstrožje je prepovedano odstranjevanje takih opozoril vsem tistim, ki namena tega opozorila ne poznajo.

S tem obvestilom pozivam vse operativne vodilne delavce tovarne, tako v vzdrževanju kot v proizvodnji, da svoje podrejene poučijo o pomembnosti spoštovanja opozorila NE VKLJUČUJ in da ne posegajo v manipulacije z električnimi napravami za katere niso poklicani. Za vsak nejasen in nedefiniran poseg v električne naprave, se mora poklicati obratnega elektrika. Vse svoje poklicne sodelavce pa ponovno posebej opozarjam na doslednejše izvajanje varnostnih predpisov, ki so uzakonjeni v pravilniku o varstvu pri delu obrata vzdrževanje elektro naprav.

Obratovodja vzdrževanje elektro naprav
Anton Koselj dipl. inž.

Izvršitev programa skupne in blagovne proizvodnje ter odprave za mesec junij in prvo polletje 1973

JUNIJ:

Del. enota	SKUPNA PROIZVODNJA			BLAGOVNA PROIZVODNJA			Odprava
	program	izvršitev	%	program	izvršitev	%	
Plavž	12.300	13.198,5	107,3				
SM Jeklarna	25.600	26.940,1	105,2				
El jeklarna	11.700	11.109,9	95,0				
Livarne	140	148,2	105,9	50	49,2	98,4	49,2
Samotarna	1.440	1.446,9	100,5	250	219,3	87,7	219,3
TALILNICE:	51.180	52.843,6	103,3	300	268,5	89,5	268,5
Bluming-štel	43.000	44.847,7	103,4	7.000	7.324,4	104,6	7.065,5
Valj. deb. ploč.	8.600	8.118,1	94,4	8.520	8.039,9	94,4	8.780,4
Valjarna žice	9.900	8.890,7	89,7	3.600	2.934,4	81,5	3.053,1
Valjarna prof.	2.600	2.827,2	108,7	100	166,7	166,7	166,7
VALJARNE	64.100	64.673,7	100,9	19.220	18.465,4	96,1	19.065,7
Hladna valj.	2.600	2.606,2	100,2	2.530	2.568,0	101,5	2.469,8
Profilarna	1.510	1.903,3	126,0	1.500	1.889,9	126,0	2.049,2
Jeklovlek	1.550	1.593,2	102,8	1.540	1.581,5	102,7	1.761,0
Žičarna	5.200	5.379,5	103,4	3.000	3.364,8	112,2	3.324,5
Elektrodni:	1.270	1.261,6	99,3	1.270	1.253,1	98,7	1.232,3
— elektrode	1.230	1.218,8	99,1	1.230	1.212,7	98,6	1.172,7
— prašek	40	42,8	107,0	40	40,4	101,0	59,6
Žebliarna	1.240	1.031,5	83,2	1.230	1.024,6	83,3	1.034,0
PREDELAVA:	13.370	13.775,3	103,0	11.070	11.681,9	105,5	11.870,8
SKUPAJ:	128.650	131.292,6	102,1	30.590	30.415,8	99,4	31.205,0
Tuja pred. - prof.	30	11,7	39,0	30	11,7	39,0	26,9
ZELEZARNA:	128.680	131.304,3	102,0	30.620	30.427,5	99,4	31.231,9

Planirane proizvodnje za dom je 1.400 ton, izvršene pa 1.650,7 ton.

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA SKUPNE BLAGOVNE PROIZVODNJE IN ODPRAVE ZA I. POLLETJE 1973

Del. enota	SKUPNA PROIZVODNJA			BLAGOVNA PROIZVODNJA			Odprava
	družb. plan	izvršitev	%	družb. plan	izvršitev	%	
Plavž	78.400	73.147,8	93,3				
SM jeklarna	159.100	160.277,9	100,7				
El jeklarna	84.100	79.294,7	94,3				
Livarne	826	882,2	106,8	300	194,6	64,9	194,6
Samotarna	8.400	7.937,9	94,5	1.500	1.561,4	104,1	1.561,4
TALILNICE:	330.826	321.540,5	97,2	1.800	1.756,0	97,6	1.756,0
Bluming-štel	267.070	267.311,3	100,1	39.670	42.988,2	108,4	43.224,8
Valj. deb. ploč.	49.940	45.058,4	90,2	49.490	44.621,9	90,2	47.001,6
Valjarna žice	59.100	58.733,0	99,4	19.980	21.913,0	109,7	21.575,0
Valjarna prof.	15.080	16.913,3	112,2	2.040	1.464,8	71,8	1.463,4
VALJARNE:	391.190	388.016,0	99,2	111.180	110.987,9	99,8	113.264,8
Hladna valj.	15.100	15.558,0	103,0	15.040	15.295,8	101,7	15.201,3
Profilarna	8.205	9.310,9	113,5	8.160	9.293,4	113,9	9.189,4
Jeklovlek	9.790	10.116,0	103,3	9.750	10.036,6	102,9	10.148,3
Žičarna	32.950	32.926,2	99,9	20.510	21.004,8	102,4	20.983,8
Elektrodni:	7.890	7.735,1	98,0	7.860	7.682,1	97,7	7.682,4
— elektrode	7.380	7.525,9	102,0	7.350	7.476,4	101,7	7.405,6
— prašek	510	209,2	41,0	510	205,7	40,3	276,8
Žebliarna	6.760	6.708,0	99,2	6.700	6.646,5	99,2	6.587,1
PREDELAVA:	80.695	82.354,2	102,1	68.020	69.959,2	102,9	69.792,3
SKUPAJ:	802.711	791.910,7	98,7	181.000	182.703,1	100,9	184.813,1
Tuja pred. — It.	2.850			2.850			327,5
— prof.	675	223,1	33,1	675	223,1	33,1	238,3
ZELEZARNA:	806.236	792.133,8	98,3	184.525	182.926,2	99,1	185.378,9

Planirane proizvodnje za dom je 8.771 ton, izvršene pa 8.353,7 ton.

Z mesecem junijem zaključujemo zelo uspešno prvo polletje. Z doseženimi proizvodnimi rezultati smo lahko zadovoljni, saj smo v skupni proizvodnji dosegli 98,7%, pri blagovni proizvodnji 100,9 odstotka ter pri odpravi 184.813 ton ali 102,0% družbenih planskih obvez brez tuje predelave.

Malenkostno zaostajanje za polletnimi obvezami je predvsem na račun redukcije električne energije v elektro jeklarni, slabšega dela plav-

žev v začetku leta in manjka v proizvodnji valjarne debele pločevine.

Vsi ostali obrati so svoje obveze presegli ali pa so le za malenkost zaostali za njimi. Kljub zaostajanju za planirano skupno proizvodnjo, pa smo planske obveze v blagovni proizvodnji presegli in to predvsem na račun zmanjšanja medfaznih zalog in tuje vložke (slabov, trakov in žice).

Razveseljivo je predvsem to, da so obrati hladne pre-

delave v skupni in blagovni proizvodnji obveze presegli in s tem veliko prispevali k ugodnemu finančnemu rezultatu Železarne.

Analiza dela po obratih za mesec junij:

TALINICE:

Z izjemo elektro jeklarnе so vsi ostali obrati planske obveze izpolnili. Elektro jeklarna planskih obvez iz objektivnih vzrokov ni izpolnila

(Nadalj. na 4. str.)

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu •

Dežurna služba

	telefon v pisarni	doma
SOBOTA, 14. julija		
Teodor Okrožnik, gradbeno vzdrževanje	577	81-327
NEDELJA, 15. julija		
inž. Boris Bregant, OPTIO	801	81-284
PONEDELJEK, 16. julija		
inž. Ivo Arzenšek, pom. gl. direktorja	401	500
TOREK, 17. julija		
inž. Gasser Franc, strojno vzdrževanje	952	81-604
SREDA, 18. julija		
Ciril Odlasek, valjarne	620	776
ČETRTEK, 19. julija		
Anton Komljanec, profilarna	624	871
PETEK, 20. julija		
inž. Jože Starc, elektro energija	234	81-720

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure zjutraj do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Personalne vesti

V tem mesecu je bilo sprejetih 86 delavcev, 92 delavcev pa je zapustilo podjetje.

STAROSTNI SO BILI UPOKOJENI:

Viktor Andolšek — 1913 transport 36 let v ZJ, Fedja Čeh — 1911 nabavna služba 32 in pol let v ZJ, Matevž Čuk — 1917 strojno vzdrževanje 27 let v ZJ, Janez Debeljak — 1912 varnostna služba 30 in pol let v ZJ, Franc Robič — 1917 valjarna Bela 27 in pol let v ZJ, Janez Smolej — 1916 hladna valjarna 27 let v ZJ, Alojz Sušteršič — 1911 strojne delavnice 31 in pol let v ZJ, Mitja Verovšek — 1911 kadrovske sektor 32 let v ZJ.

INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI:

Esad Čazak — 1928 žičarna 21 in pol leta v ZJ, Jože Kovšca — 1922 valjarna profilov 20 in pol let v ZJ, Marija Lahk — 1927 FRS 19 let v ZJ, Antonija Ložar — 1925 DE-DP 19 let v ZJ, Ana Žitnik — 1919 valjarna Bela 27 let v ZJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLI SO:

Marija Bedenc — 1921 strugarna valjev 19 let v ZJ, Drago Hanzek — 1911 transport 27 let v ZJ, Janez Pretnar — 1935 hladna valjarna 7 in pol let v ZJ.

Svojcem naše iskreno sožalje!

V ILA SO ODSLI:

Vinko Babič — 1954 elektro vzdrževanje, Šimo Begič — 1954 valjarna Bela, Miroslav Buha — 1952 elektro vzdrževanje, Vahid Cimiratič — 1954 valjarna žice, Josip Češnjak — 1954 hladna valjarna, Suljo Focaković — 1954 valjarna Bela, Miran Graj — 1954 gradbeno vzdrževanje, Hamid Grbič — 1954 žebliarna, Jovan Ilijev — 1954 elektro jeklarna, Peter Ivanovski — 1951 martinarna, Branko Juch — 1954 strojno vzdrževanje, Safet Kolarevič — 1953 hladna valjarna, Jože Kušter — 1954 martinarna, Nedžip Kvirgič — 1954 valjarna Bela, Muhamed Mehmedović — 1954 elektro jeklarna, Svarun Mencinger — 1954 elektro vzdrževanje, Mujo Mujadžić — 1953 elektro jeklarna, Uroš Pavlič — 1954 strojne delavnice, Koce Petrov — 1953 visoke peči, Janko Plemelj — 1952 elektro vzdrževanje, Jože Pšenica — 1953 transport, Kasim Rahranović — 1954 elektro obrat, Drago Razinger — 1954 nabavna služba, Marjan Rekar — 1954 transport, Dinčo Spasevski — 1954 žičarna, Dušan Spasovski — 1954 transport, Mirsad Škopič — 1954 elektro vzdrževanje.

IZKLJUČENI SO BILI:

Fidančo Anakiev — 1953 žebliarna, Alojz Babič — 1949 strojno vzdrževanje, Marjan Barle — 1954 žičarna, Borut Berčič — 1957 profilna valjarna, Gorgi Božinovski — 1951 valjarna Bela, Drago Bratina — 1952 strojno vzdrževanje, Miran Brek — 1956 profilna valjarna, Branko Despot — 1949 elektro jeklarna, Drago Despot — 1954 elektro jeklarna, Kiro Golubov — 1951 valjarna Bela, Mirsad Hodžić — 1955 valjarna Bela, Zvonimir Horvat — 1950 valjarna Bela, Pavel Hervat — 1951 žičarna, Draglo Ilić — 1955 žebliarna, Parče Jakimov — 1952 valjarna Bela Anto Jamar — 1952 valjarna Bela, Nedžip Jusufović — 1954 martinarna, Serif Jusić — 1954 visoke peči, Ljuban Kajtuz — 1948 hladna valjarna, Lazar Kavčević — 1949 samotarna, Milan Latinović — 1946 valjarna žice, Marjan Le-

(Dolge na 4. strani)

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu •

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Izvršitev plana ...

(Nadaljevanje s 3. strani)

in to zaradi redukcije električne energije in delno zaradi manjših zastojev takoj po glavnem remontu LECTROMELT peči. Kot celota so talilnice programske obveze izpolnile s 103,3 %.

VALJARNE:

Dobro delo valjarne Blum-ing-štel in valjarni profilov je kompenziralo izpad proizvodnje v valjarni debele pločevine in valjarni žice. Obe iz objektivnih vzrokov nista izpolnili obveze in to valjarna debele pločevine zaradi zahtevnejšega kvaliteta asortimenta (Nioval 47, Nio-nicral 60) ter valjarna žice zaradi okvare ogrevne peči in večjega odstotka zastojev od planiranih.

PREDELAVA:

Obrati hladne predelave so razen žebjarne in elektrodne-ga oddelka programske obveze izpolnili, in to v skupni proizvodnji s 103 %, v blagovni pa s 105,5 %. Pohvala gre sodelavcem profilarne, ki so programske obveze presegli kar za 26 % in dosegli doslej največjo mesečno proizvodnjo 1903 tone.

Elektrodni je malenkostno zaostal za programom medtem ko je žebjarne predvsem zaradi pomanjkanja delovne sile in delno zaradi neustreznega asortimenta vložka zaostala za 16,8 %. Izpad žeb-ljarne je kompenzirala žičarna, ki je za 364 ton presegla program blagovne proizvod-nje.

šk—

Četrta seja izvršnega odbora sindikata Železarne

V torek, 10. julija je bila v delavskem domu pri Jelenu četrta seja izvršnega odbora tovarniške konference sindikata Železarne. Predsednik tov. Kobentar je izvršnemu odboru predlagal v razpravo analizo os. dohodka, Stanko Malej, vodja oddelka za nagrajevanje pri SEOP, pa je posredoval problematiko gibanja osebnih dohodkov za obdobje 1971-73 ter za prvo polletje 1973. Uvodni besedi Stan-ka Maleja je sledila razprava, nato pa so se dogovorili, da bodo o nagrajevanju spet razpravljali v bližnji prihodnosti na skupni seji s člani komiteja tovarniške konference ZK Železarne in nato sprejeli ustrezna stališča.

Dopisujte v Železarja

Aktivnost tudi v poletnih mesecih

Člani predsedstva občinske konference ZMS Jesenice so se na svoji seji, dne 2. julija odločili, da je nujno še v tem mesecu sklicati vse člane komisij, ki so ustanovljene pri predsedstvu občinske konference ZMS Jesenice za obravnavo določenih področij družbenega dela mladih, da le-te sestavijo programe dela do 9. kongresa ZM Jugoslavije in ZM Slovenije.

V petek, 6. julija, je bila seja komisije za družbeno ekonomske odnose pri predsedstvu občinske konference ZMS Jesenice, kateri so prisostvovali tudi člani predsedstva OK ZMS Jesenice ter predstavniki mladinskih aktivov v delovnih organizacijah.

Na seji so sestavili program dela komisije ter se pogovarjali o delu mladinskih aktivov v delovnih organizacijah. Ugotovili so, da delujejo naslednji aktiv: v Bolnici, Gradisu, Trgovskem in proizvodnem podjetju Zarja, trgovskem podjetju Rožca, Vodovodu, tovarni kovinske opreme Mojstrana, Iskra Bl. Dobrava in Železarni. Ustanovljeni sta tudi v Gorenjki in Viatorju, vendar delujeta slabo.

Občinska konferenca ZMS Jesenice pa si bo morala prizadevati, da se ustanovijo aktivni še v naslednjih organizacijah: Kovinar, Sportmetal, SGP Sava in Planika obrat Breznica. Na seji so govorili še o možnostih za sklic specializirane konference ZM delovnih organizacij, ter se odločili, da morajo aktivni poslati imena delegatov za konferenco, ki naj bi bila v prihodnjem mesecu.

V ponedeljek, 9. julija, je bila seja komisije za splošni ljudski odpor, kateri so prav tako prisostvovali člani predsedstva občinske konference ZMS Jesenice.

Najprej so oblikovali sklepe volilne in programske seje občinske konference ZMS Jesenice, ki je bila 15. junija na temo »Mladi o konceptu splošnega ljudskega odpora«.

Program dela, ki so ga na tej seji sestavili pa vključuje predvsem načrt izobraževanja in usposabljanja, kajti najbolj pomembna naloga je seznanjenje mladih s konceptom splošnega ljudskega odpora ter vključevanje mladih v enote civilne zaštite v krajevni skupnosti, kjer so mladi še nerazporejeni. Aktivni v šolah, krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah morajo sestaviti akcijske načrte, poleg tega pa bodo morali mladi organizirati več pohodov, srečanja z borci in rezervnimi starešinami ter graničarji, skupna praznovanja kot npr. dan graničarjev, mesec mladosti, ter seveda predavanja za graničarje in mladince naše občine. Komisija za splošni ljudski odpor pri predsedstvu OK ZMS Jesenice pa mora sodelovati pri svojem delu z ustreznimi organi pri SZDL, občinskem komitejem ZK, ZB NOV in rezervnimi starešinami tako v občinskem kot v krajevnem merilu.

V torek, dne 11. julija, pa se je sestala komisija za delo mladih v krajevni skupnosti, ki je tudi oblikovala program dela, obenem pa razčlenila probleme, s katerimi se srečujejo mladi pri ustanavljanju in delovanju mladinskih aktivov.

Ustanavljanje mladinskih aktivov v krajevnih skupnostih je naloga, ki si jo je zadalo predsedstvo občinske konference za prihodnja dva poletna meseca. Znano je, da v naši občini delujejo le trije aktivni in sicer na Blejski Dobravi, Planini pod Golico in v Kranjski gori. Vendar pa se tudi ti aktivni srečujejo vsakodnevno z mnogimi problemi tako kadrovskimi, kot tudi materialnimi, zato bo nujna pomoč tudi tem aktivom. Najbolje bo ustanoviti aktivne v krajevnih skupnostih prav na območju samih Jesenic, kljub temu da je v njih dovolj mladih.

Zato bo komisija za delo mladih v krajevnih skupnostih sestavila takšen program dela, ki bo s svojo pestrostjo, vsebino in oblikami dela lahko pritegnili čim več mladih.

Občinska konferenca ZMS Jesenice bo za pomoč morala prositi tudi družbenopolitične organizacije, seveda pa bo v vsaki krajevni skupnosti pridobila mlade komuniste, da bodo pomagali pri ustanavljanju in nato pri delovanju mladinskih aktivov, ki so kot oblika delovanja mladih v občini nujno potrebni, saj je mladina vse preveč neorganizirana.

Priznanja za uspešno delo

Na nedavni seji volilne konference TK ZMS železarne Jesenice so podelili deset priznanj mladim železarjem, ki že več let delajo v mladinski organizaciji naše Železarne in s svojim trudom gradijo lepši jutri mladega jeseniškega železarja.

Priznanja so prejeli:

Ljubo Jasnič, Ferdo Kikelj, Lado Sotlar, Vlado Perko, Ivan Brišar, Zala Medved, Hasim Kovačević, Zvone Ober, Ivan Demšar in Franci Legat.

Vsem iskrene čestitke z željo, da v prihodnje pridobijo v svojo sredino tudi ostale mladince, ki so pripravljeni delati v mladinski organizaciji. To priznanje naj bo spodbuda za še bolj uspešno delo v prihodnjem obdobju.

J. R.

Vpis v večerne oddelke

Železarski izobraževalni center na Jesenicah obvešča kandidate za vpis v večerni oddelki tehnične strojne in metalurške šole, da bomo vpisovali učence v prvi razred strojnega in metalurškega oddelka. Vpisni pogoji so: uspešno končana poklicna šola ustreznih stroke in zaposlitev. Prošnji za sprejem priložite rojstni list, zaključeno spričevalo poklicne šole ter potrdilo o zaposlitvi in jo pošljite tajništvu do 1. septembra 1973.

Razpis

pohoda mladih iz podjetij — podpisnikov samoupravnega sporazuma na STOL, ki bo v soboto, 21. in nedeljo, 22. julija 1973.

Pohod organizira tovarniška konferenca ZM železarne Jesenice.

PROGRAM:

SOBOTA — 21. julija:

ob 10. uri — prihod udeležencev na zborni mesto v Završnico nad Zirovnico,
ob 10.30 pozdravni govor pokrovitelja pohoda — kulturni program,
11.30 tekmovalstvo na TRIM progi,
13.00 kosilo (enolončnica),
15.00 športno — zabavna tekmovanja,
18.00 odhod do Valvasorjeve kočice, kjer bo tudi prenočišče,
20.30 prijateljsko srečanje ob tabornem ognju.

NEDELJA — 22. julija:

ob 05.00 odhod na vrh Stola,
09.00 prihod na Stol, kjer je počitek do 12. ure,
12.00 povratek s Stola,
13.00 prihod v Završnico, kjer bo piknik in zabava s plesom.
— V kulturnem programu bodo sodelovali: pihalni orkester jeseniških železarjev, pevski zbor Jeklar, za ples pa bo igral ansambel Condor.
— Pokrovitelj pohoda je republiški odbor sindikata delavcev industrije in ručarstva Slovenije.
— Zaželeno je, da se pohoda udeleži čim večje število mladih iz našega podjetja. Prijave sprejemajo vsi predstavniki mladinskih aktivov v obratih.
— Vsak udeleženec ob prijavi vplača 40 dinarjev v kar je vračunana enolončnica, večerja, prenočišče in čevapčiči ob povratku v Završnico.
— Vse udeležence pohoda opozarjamo, da je za pohod potrebna primerna oprema in obutev.
— Pohod bodo vodili izkušeni vodiči.
— Poimenske prijave in denar pošljite na TK ZMS železarne najkasneje do srede, 18. junija 1973.
— Odhod avtobusa, ki bo vozil na relaciji Jesenice—Završnica, bo ob 7.30 in 8.15 izpred železniške postaje na Jesenicah. Avtobus bo ustavljal na vseh avtobusnih postajah do Koroške Bele.

Predsedstvo TK ZMS železarne Jesenice

Personalne vesti

(Nadaljevanje s 3. strani)

part — 1955 žičarna, Stojan Mačkič — 1948 valjarna Bela, Do-
ne Marinkovski — 1949 elektrojeklarna, Vilma Martinovič —
1929 DE-PE, Alojz Masterl — 1946 elektro toplotna energija,
Mustafa Mašić — 1950 visoke peči, Seido Mervan — 1953 plavž,
Slavoljub Milič — 1950 valjarna Bela, Božo Miljković — 1952
žeb-ljarna, Mile Milošević — 1952 plavž, Velim Mitev — 1948 va-

ljarna Bela, Gorga Naševski — 1940 martinarna, Ingo Pavlov-
ski — 1950 plavž, Ilinka Petrič — 1936 valjarna Bela, Stoimen
Petrov — 1951 elektrojeklarna, Kasim Pirič — 1952 martinarna,
Lazar Praštalo — 1951 valjarna Bela, Stanko Pušar — 1935
hladna valjarna, Miroslav Rduj — 1950 valjarna Bela, Ivica
Rozman — 1951 valjarna Bela, Snežana Sokolović — 1949
DE-DP, Milorad Stojilev — 1952 strojno vzdrževanje, Sadik
Suhogrlaj — 1950 profilna valjarna, Drago Šlibar — 1947 žeb-
ljarna in Nikola Topić — 1952 valjarna Bela.

Samoupravni organi v preteklem tednu

1. seja odbora za dohodek in nagrajevanje Železarne

Predsednik odbora za dohodek in nagrajevanje pri delavskem svetu Železarne Lado Podlipnik je sklical 1. sejo odbora v torek, 10. julija, in za dnevni red predlagal pregled sklepov zadnje seje odbora, informacijo o sistemu nagrajevanja v tovarni, pregled oblikovanega osebnega dohodka za junij, analizo finančnega rezultata za maj in kumulativno za prvih pet mesecev letošnjega leta, imenovanje komisije za pritožbe na osebno oceno in komisije za dodeljevanje stimulacijskega dodatka ter reševanje tekočih zadev.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da so sklepi izvršeni razen analize pogojev v šamotarni in premiranje stojnin na transportu, kar bo rešeno na prvi naslednji seji.

Informacijo direktorja sektorja za ekonomiko in organizacijo o našem sistemu nagrajevanja in o kriterijih dela dosedanjega odbora za dohodek in nagrajevanje so vzeli na znanje s priporočilom, da se vsem novim članom odbora posredujejo pravilniki o oblikovanju in delitvi osebnih dohodkov ter osnove nagrajevanja, ki jih je sprejel delavski svet Železarne na svoji 9. seji dne 28. julija lani.

Pregledali so oblikovane

osebne dohodke za junij in ugotovili, da so usklajeni z doseženimi rezultati proizvodnje in dela, čeprav so v povprečju za nekaj več kot 150 dinarjev manjši od majskih osebnih dohodkov zaradi krajšega delovnega časa v juniju za povprečno 10 ur. Sklenili so, da se celotna oblikovana masa osebnega dohodka izplača s tem, da se procent stimulacije za operativni program popravi od 1 na 2 odstotka v elektro jeklarni, valjarni žice, valjarni 2400, hladni valjarni in žeb-ljarni, ker v teh obratih niso dosegli programirane proizvodnje zaradi objektivnih razlogov. V zvezi z reševanjem popravk stimulacije na operativni program so naročili

službi, da v bodoče tudi odboru posreduje utemeljene predloge oziroma vzroke za popravek.

Sklenili so, da tako komisija za pritožbe na osebno oceno, kot komisija za dodeljevanje stimulacijskega dodatka ostaneta nespremenjeni razen, da bo predsednik obeh komisij predsednik odbora za dohodek in nagrajevanje Lado Podlipnik in da bosta v komisiji za dodeljevanje stimulacijskega dodatka, namesto dosedanjih dveh članov odbora, ki jima je prenehal mandat, mag. Anton Razinger, dipl. inž. in Franc Mlakar, dipl. inž.

Vzeli so na znanje analizo finančnega rezultata za maj in kumulativno za prvih pet mesecev letošnjega leta, ki jo je podal direktor finančno računovodskega sektorja. K analizi niso imeli pripomb. Med tekočimi zadevami pa so pregledali izračun najvišjega osebnega dohodka v Železarni in sklenili, da se skladno z 18. členom samoupravnega sporazuma presežek 666,33 dinarjev deponira v blagajni tovarne.

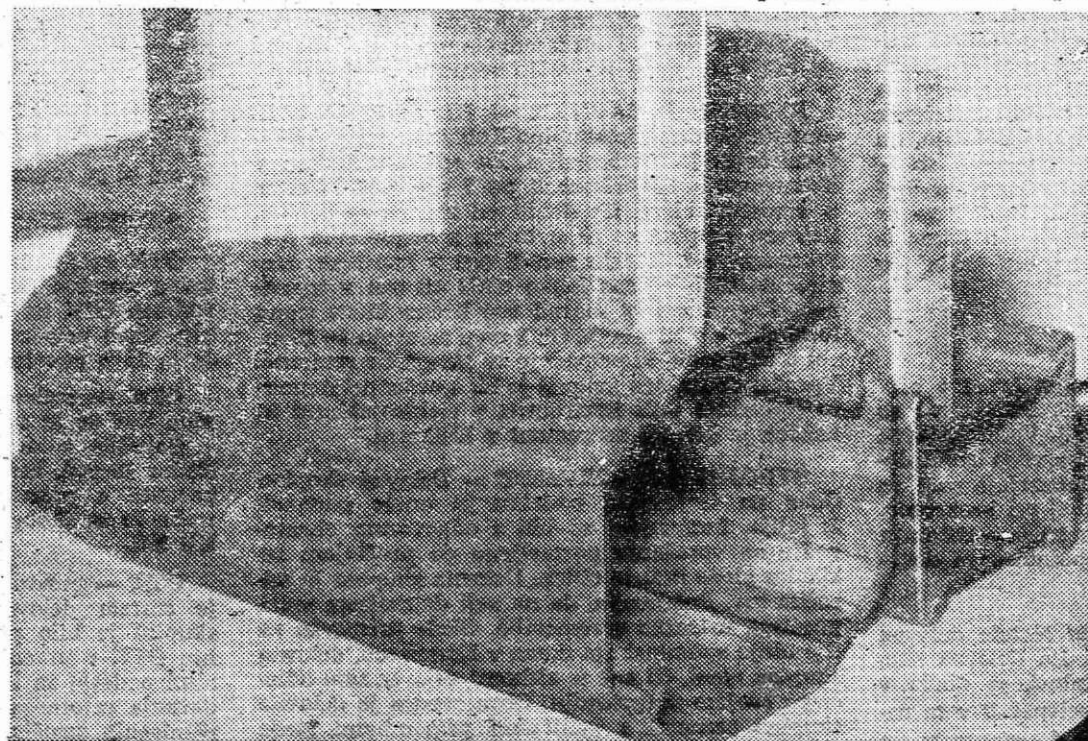
Kako smo v juniju izpolnjevali operativni plan remontov

V operativnem planu remontov v juniju smo programirali skupno dvajset večdnevni remontov in devetintrideset enodnevni remontov. Pri sestavljanju mesečnega operativnega plana smo upoštevali, da so se začeli letni dopusti, zato je tudi planirano število večdnevni remontov nekoliko nižje, kot je to bilo v prejšnjih mesecih.

Od planiranih dvajsetih večdnevni remontov, je bilo izvedenih samo trinajst. Dva večdnevna remonta sta bila odložena zaradi potreb, ki jih narekuje proizvodnja, na petih remontih nadaljujemo delo v juliju in sicer iz naslednjih razlogov: na treh remontih so bila dela planirana še v mesecu juliju, in sicer na brusilnem stroju Lidrköping, ravnalnem stroju Medart 2x2 in oblikovalnem stroju št. 1. V dveh primerih pa so se dela na remontu začela kasneje in sicer na vlagalnem stroju št. 1 in osemtonskem žerjavu, tako da jim moramo nadaljevati v mesecu juliju. Terminska premaknitev je bila nujna zaradi pomanjkanja delavcev na vzdrževanju, kajti skoraj vsi vzdrževalci so bili angažirani na remontu električne peči Lectromelt.

Kakor vsak mesec, tako smo tudi ta mesec izvedli tudi pet večdnevni remontov izven operativnega programa. Tako smo v mesecu juniju skupno izvedli remonta dela na osemnajstih proizvodnih agregatih. Če primerjamo izvedene remonte s programiranimi, lahko ugotovimo, da je bil operativni plan izpolnjen 65 %, če pa prištejemo še

remonte izvedene izven operativnega plana, smo skupno dosegli 90 % realizacije.

V profilarni Železarne so v mesecu maju in juniju uvažali in osvojili proizvodnjo zelo kompliciranih hladno oblikovanih profilov, ki jih vidimo na sliki. Levi spodnji profil bodo uporabljali za nosilne stebre pri gradnji silosov, desni spodnji je prav tako prirejen za nosilne stebre medtem ko sta gornja profila namenjena kot stenska profila, ki jih privarijo na nosilne stebre.

Druga seja koordinacijskega odbora ZZB NOV pri ZPSŠ

V združenem podjetju Slovenske železarne je bil lani ustanovljen koordinacijski odbor ZB NOV, ki je v novembru imel v Ljubljani tudi prvo sejo. Že na prvi seji koordinacijskega odbora je bilo predlagano, naj bi organizirali srečanje borcev iz slovenskih železarn. Obenem je bilo poudarjeno, da samoupravni organi združenega podjetja Slovenskih železarn z razumevanjem podpirajo reševanje borčevske problematike in tudi zamisel o srečanju borcev NOV slovenskih železarn.

Predsednik koordinacijskega odbora ZB NOV pri ZP Slovenske železarne tov. Jaka Svetina je za četrtek, 28. junija, sklical drugo redno sejo odbora, ki je bila v sejni sobi v Kazini na Jesenicah.

Druge seje koordinacijskega odbora so se poleg članov odbora udeležili še člani komisije za zadeve borcev pri delavskem svetu Železarne, sekretar tovarniške konference ZKS Železarne Ivo Ščavničar, predsednik tovarniške konference sindikata Železarne Franc Kobentar, predsednik delavskega sveta pri združenem podjetju Slovenske železarne Tomaž Ertl, sekretar tovarne Dušan Stare in Miro Ipavec, ki je zastopal Zvezo mladine Železarne.

Na seji so se dogovorili, da bo srečanje in zborovanje

članov ZB ZPSŠ 8. septembra na Pokljuki. Zborovanje oz. srečanje naj bi tokrat organizirali jeseniški železarji, ki bodo pripravili ustrezen program in do 24. avgusta zbrali prijave. Predlagano je bilo, naj bi na zborovanje borcev NOV na Pokljuki povabili Franca Leskovška-Luko in druge predstavnike republiških ter občinskih forumov.

V drugem delu seje so predstavniki borčevskih organizacij iz posameznih železarn posredovali problematiko o delu aktivov ZB oz. komisij. V razpravi je nekaj misli prispeval tudi podpredsednik koordinacijskega odbora in generalni direktor ZPSŠ tov. Gregor Klančnik.

Sekretar tovarniške konference ZKS Železarne Ivo Ščavničar je v razpravi poudaril potrebo po še tesnejšem sodelovanju aktivov ZB in organizacije ZKS v železarnah, tudi z namenom, da bi v zvezo komunistov vključili čimveč borcev NOV. Ob koncu seje je bilo sklenjeno, da bo tretja seja koordinacijskega odbora ZB ZPSŠ na Pokljuki 24. avgusta. Na seji se bodo dokončno dogovorili o programu srečanja in pregledali zbrano gradivo o pripravi na srečanje oz. zborovanje borcev na Pokljuki.

Prijave za udeležence srečanja borcev NOV zbirajo na tajništvu Železarne.

V samskem domu Sava, brez TV sprejemnika

Primer, ki ga opisujem je resničen. V Samskem domu Sava imamo TV sprejemnik, ki pa se je pred nedavnim pokvaril. Kolikor vem, je ta sprejemnik zelo star in morda že odslužen. Doslej so prakticirali, da so TV spre-

jemnik vedno popravili z zbranim denarjem stanovalcev i strani uprave GEŽ. Ker pa je danes GEŽ kot osnovna enota priključena k Železarni, si je vsa zadeva ustavila, oziroma nihče ne intervenira in tako smo ostali brez TV sprejemnika. Najbrž je odveč po udarjati, da smo s tem zelo prikrajšani, saj je bil sprejemnik edina možnost za kulturno zabavno izživljanje stanovalcev doma. Sprejemnik je bil že pred okvaro zelo občutljiv na sleherno spremembo, zlasti če omenim občutljivost na električni vlak, moped in druga prometna vozila in ne govorimo o stanovalcev so bila upravičena.

V prijateljskem vzdušju mi je nekdo kar na uho povedal, ko sem mu potožil o TV sprejemniku, da smo upravičeni do aparata v brezhibnem stanju. To mi ni znano. Sprašujem pa se, ali morda le nismo upravičeni do novega TV sprejemnika s stabilizatorjem, ki bi obvaroval aparat pred kvarnim vplivom nihanja napetosti, nas pa pred motnjami pri gledanju programov.

Kakorkoli že, menim, da je TV sprejemnik v samskem domu zelo potreben in želim, da pristojna služba o tem pove svoje mnenje.

YUAN

Sestanki delovnih skupin

TOZD TALILNICE

ELEKTROJEKLARNA — Sestanek delovne skupine druge izmene je bil 19. junija. Obratovodja inž. Ravnik je na sestanku govoril o dolžnostih, ki jih je treba izpolnjevati, da bo proizvodnja večja in osebni dohodki večji. Opozoril je na predčasno zapuščanje delovnih mest in dejal, da bo treba v nekaterih primerih uporabiti ostreje mere. Sledila je informacija o organiziranju izletov. Letošnji izlet nameravajo organizirati v Simonov zaliv, še prej pa bodo pri podjetju Viator in na sindikatu poiskali ustrezne podatke, da bo organizacija izleta potekala po predvidenem načrtu. Glede razmerij med EA in EL peči pri osebnih dohodkih bo vse potrebno uredil obratovodja inž. Ravnik. Upoštevali naj bi predlog sodelavcev zaposlenih v livni jami in ponvičarskih zidarjev pri EL peči za stimulacijski dodatek 5 %.

TOZD VALJARNE

JAVORNIK I — Delovna skupina Udir je imela sestanek 28. junija. K posredovanju informaciji obratovodstva o doseženih uspehih niso imeli pripomb. Prebrali so okrožnico št. 5 ter informacijo o sklepih seje sveta DE valjarne Bela. Delovna skupina se je strinjala z zbiranjem sredstev za spominski dom v Kumrovcu. Članom delovne skupine je bilo prikazano gibanje proizvodnih stroškov. Bili so mnenja, da bo treba skrbeti za znižanje stroškov.

ADJUSTAŽA ŠTEKL JAVORNIK — Delovne skupine Dremelj, Svetina, Knific so se sestale 2. julija. Prisotni so bili informirani o izpolnjevanju proizvodnega načrta ter z gibanjem stroškov v maju. Sprejet je bil sklep, da je potrebna večja pazljivost na novih strojih, da bi zmanjšali okvare. Strinjali so se tudi z zbiranjem sredstev za spominski dom v Kumrovcu. Akcijo bodo izvedli 15. julija. V nadaljevanju sestanka so razpravljali še o reklamacijah, ki se nanašajo na žarjenje žice za HVŽ. Zaostribo bo treba kontrolno časov žarjenja. Predlagano je bilo, da naj bi reorganizirali sindikalni odbor, posebej za adjustažo štekel na Javorniku in za adjustažo štekel na Beli. S 15. julijem bodo začeli z zbiranjem denarja za izvedbo izleta. Ravnalci ponovno vprašujejo kako je z reševanjem njihovih plačilnih skupin. V kolikor ne bodo prejeli odgovora na vprašanje bodo ukrepali sami.

JAVORNIK I — 2. julija je imela sestanek delovna skupina na tehtnici. Prebrali so informacijo obratovodstva. Z razumevanjem so vzeli na znanje pojasnilo glede stroškov v obratu. Strinjali so se tudi s predlogom da vsak po svoji možnosti prispeva za spominski dom v Kumrovcu. Zatem so na sestanku obravnavali še vprašanje discipline in poudarili, da je na popoldanski izmeni skladiščnik odgovoren tudi za razkladalca in žerjavovodjo, da bosta na svojih delovnih mestih. Omenjali so še draginjo, ker so stroški v stalnem porastu, osebni dohodki pa skoraj neizpremenjeni. Prejeli so še navodilo glede izpolnjevanja nakladalnih listov iz valjarne Bela za gredice, kar mora biti usklajeno med posameznimi izmenami.

TOZD HLADNA PREDELAVA

JEKLOVLEK — Delovna skupina Arnez v brusičnici je imela sestanek 30. junija. Seznanjeni so bili s proizvodnim načrtom za julij. Vodja delovne skupine je prisotne pozval, da koristijo letne dopuste po predvidenem načrtu. Opozarjajo tudi na večjo pazljivost pri rezanju, posebej pri prokronih. Delovna skupina je bila še informirana o zbiranju finančnih sredstev za gradnjo spominskega doma v Kumrovcu.

ZEBLJARNA — 5. julija se je sestala delovna skupina Mikula v zavijalnici. Vodja delovne skupine je govoril o pomenu spominskega doma v Kumrovcu. Posamezniki naj bi prispevali v ta namen po 5 dinarjev. K poročilu o doseganju norm niso imeli pripomb. Kritično so obravnavali delavke, ki ne upoštevajo v zadostni meri točnost pri tehtanju. Za vsak stroj posebej bodo uvedli kontrolne številke ali pa črke od 4 — E.

TOZD VZDRŽEVANJE, ENERGIJA IN TRANSPORT

STROJNO VZDRŽEVANJE — ELEKTRODNI OBRAT — Sestanek delovne skupine Zupan je bil 29. junija. Najprej so razpravljali o akciji za zbiranje sredstev za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu. K informaciji so imeli nekaj pripomb, sicer pa bo uspeh viden že pri sami zbiralni akciji. Obširneje so govorili o manjkajočih vzdrževalcih. Zavzemali so se za povečanje normativa delavcev, potrebnih za vzdrževanje strojnega parka, ki se je v preteklih letih v elektrodnem obratu zelo povečal.

STROJNE DELAVNICE — orodjarna — Delovna skupina Košir je imela sestanek 28. junija. Razpravljali so o zahtevi za uveljavitev pravice do beneficirane delovne dobe za posamezna delovna mesta od 1. 1. 1966. Obrazložitev predpisov sta posredovala obratovodja inž. Soklič in tov. Pogačnik. Obratovodstvo bo pripravilo seznam upravičencev in ga z obrazložitvijo poslalo ustrezni službi v Železarni. O poslovanju Železarne v prvem četrtletju je na sestanku govoril inž. Soklič. V nadaljevanju so se strinjali z akcijo za zbiranje sredstev za spominski dom v Kumrovcu, nato pa so analizirali težko poškodbo v martinarni. Predpise o varstvu pri delu je treba dosledno izpolnjevati in uporabljati zaščitna sredstva. Zelijajo, da bi zbrali denar od odpadne medenine ter za baker, uporabili za organizacijo izletov.

PIV ENERGIJA — 19. junija se je sestala delovna skupina Repe. Seznanjeni so bili z gibanjem proizvodnih stroškov v aprilu. Strinjali so se s predlogom, da naj bi sleherni posameznik prispeval čim več k zmanjšanju stroškov v obratu. Z disciplino so v glavnem zadovoljni. Bilo je samo nekaj izostankov z dela. Razpravljali so še o bolj varnem delu v kisikarni Sava. Stroji in naprave se vedno bolj trošijo, nimajo pa rezervnih delov, kljub temu, da monterji ob vsakem remontu na to tudi opozarjajo.

VEN JESENICE — 25. junija je bil sestanek delovne skupine Petrič—Preželj. Vodja oddelka tov. Zupan je prisotne opozoril na delovno disciplino še posebej ob koncu dneve ter na predčasno zapuščanje delovnih mest. Seznanjeni so bili s postopkom pri izposojanju orodja za zasebno uporabo. Opozarjajo na naslednje pomanjklivosti v hali za proizvodnjo varilnega praška; dostop na Demag dvigalo je možen samo prek konstrukcije, ker ni lestve in podesta na žerjavni progi. Na žerjavni progi v višini mostu je treba urediti vse potrebno, da bo možno čiščenje stikalne omarice. Zelijajo tesnejše sodelovanje s strojnimi vzdrževalci pri raznih delih v elektrodnem obratu. Ponovno so bili opozorjeni na večjo varnost pri delu.

STROJNE DELAVNICE — KLJUČAVNICARJI — sestanek delovne skupine Koblar — Filej pri ključavničarjih je bil 5. julija. Za spominski dom v Kumrovcu bodo prispevali po 5 dinarjev in sicer iz sredstev, ki so jih dobili od zbrane medenine. Delovna skupina se ni strinjala z odgovorom tov. Pretnarja v Železarni zaradi cen v kantinah. Menijo, da bi bile cene lahko nižje od cen v trgovinah. Regresirati bi morali vso hrano in ne samo topli obrok v kantinah. Ob koncu sestanka so govorili o nagradah, ki pripadajo za skrajšane remonte. Vprašujejo kakšen kriterij je bil sprejet pri remontu električne peči Lectromelt v elektrojeklarni in kakšen je kriterij za remont v kisikarni.

STROJNO VZDRŽEVANJE — Delovna skupina Odar na žerjavnem oddelku je imela sestanek 2. julija. Seznanjeni so bili z odgovorom obratovodje na vprašanje postavljeno na prejšnjem sestanku glede pranja oblek. Delovna skupina je naročila tov. Polajnarju, da na seji delavskega sveta predlaga ustrezne spremembe. Glede prispevka za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu, delovna skupina meni, da naj se sleherni delavec sam odloči po svojem prepričanju. Obratovodja je delovno skupino seznanil s kritičnimi pripombami glede vzdrževanja žerjavov v valjarni Bela. Predlagajo uvedbo popoldanske izmene. S predlogom so se strinjali vendar smatrajo, da pri sedanjih kadrovske zasledbi to ni mogoče, in bo treba poiskati drugo rešitev. Zadevo naj uredi vodja oddelka.

Delovne skupine o prispevku za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu

Pred nekaj dnevi so delovne skupine v Železarni prejele pismo občinskega odbora ZZB NOV Jesenice, v katerem predlagajo delovnim skupinam, da obravnavajo oz. se odločijo za svoj prispevek za gradnjo spominskega doma borcev NOV in mladine Jugoslavije v Kumrovcu. Glede na kvoto, ki naj bi jo prispevala naša občina za gradnjo predlagajo, da bi člani sindikata prispevali po 5 dinarjev.

To je resnično simbolična vsota, ki pa bo ob solidarnosti vseh delovnih ljudi in mladine Jugoslavije zagotovila izgradnjo spominskega doma.

Sodeč po prvih razpravah v nekaterih delovnih skupinah, se le-te različno odzivajo na ta poziv. Ker bo večina sestankov delovnih skupin v prihodnjih dneh po 15. juliju, ko bo v razpravi predlog začasnega statutarnega sklepa o pristojnostih samoupravnih organov v TOZD, ki ga bodo vodje prejeli te dni, bi bilo prav, da se o prispevku odločimo kolektivno in solidarno tako, kot že večkrat dosedaj. Menimo, da v delovnem kolektivu ni sodelavca, ki ne bi mogel pogrešiti 5 dinarjev, s tem pa bo izkazal tudi svojo solidarnost z vsemi delovnimi ljudmi Jugoslavije.

STRUGARNA VALJEV — 5. julija je imela sestanek delovna skupina Langus v strugarni valjev na Javorniku. Govorili so o gibanju osebnih dohodkov v prvih petih mesecih letošnjega leta. Ob pregledu gibanja osebnih dohodkov ugotavljajo, da v strugarni valjev precej zaostajajo zlasti, če primerjajo osebne dohodke v strojnem vzdrževanju in VEN, ki so v poprečju za 350 dinarjev večji od OD v strugarni valjev. V petmesečnem poprečju je strugarna valjev na trinajstem, v maju pa celo na petnajstem mestu. S še večjim prizadevanjem, povečanjem produktivnosti ter z boljšim koriščenjem strojev in delovnega časa bodo vsaj nekoliko vplivali na osebne dohodke v strugarni valjev. Stroški so bili v maju v rahlem porastu. Vzroki so pri večjem številu zaposlenih, povečanju zaščitnih sredstev ter pri orodju. Pri ostalih stroških ugotavljajo znižanje. Kljub temu zahtevajo zaradi ugotovljenega presežka ustrezno pojasnilo. Vsak posameznik naj po svoji možnosti prispeva za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu. Predlagano je bilo naj bi vsak zadnji delovni dan v tednu določili uro za čiščenje strojev, na popoldanski izmeni od 13. do 14. ure. Omenjeno uro je treba vpisati na operacijski list ali v poprečje. Precej kritičnih pripomb pa so imeli zaradi toplega obroka (klobase so večkrat v minimalni velikosti in teži).

PLINSKA IN VODNA ENERGIJA — Delovna skupina Jensterle je bila na sestanku 3. julija informirana o izgradnji spominskega doma v Kumrovcu. Akcijo so vzeli na znanje. Treba je urediti higienske prostore. V acetilenski postaji je treba urediti garderobo ali pa določiti prostor poleg delavnice, ki ga sedaj uporablja instalacijski oddelek za skladišče. Razpravljali so še o izletu in pikniku, ki naj bi ga organizirali v Završnici.

SKUPNE SLUŽBE

OTK spektrokemijski oddelek — Sestanek delovne skupine Petrič je bil 5. junija. K poročilu vodstva OTK za prve štiri mesece letošnjega leta niso imeli pripomb. Postavljeno je bilo vprašanje, če je 25 % povečanje nadur upravičeno.

OTK — mehanična delavnice — Delovna skupina Sok se je sestala 5. junija.

Poročilo o delu obrata je bilo informativno. Nadur je več, ker nimajo usklajenih strojnih kapacitet s potrebami proizvodnje. Nabaviti bo treba še en skobelnik, ki bi ga zamenjali s starim KB 500.

OTK — prevzemni oddelek — 2. in 4. junija se je sestala delovna skupina Zaveljcina. Delovni skupini je bilo posredovano poročilo o poslovanju OTK v prvem četrtletju, skupaj s primerjalnimi podatki za lansko leto. Potrebna bodo prizadevanja celotnega kolektiva da ne bi prekoračili planiranih stroškov. V mehaniški preizkuševalnici so zaskrbljeni zaradi nočnega dela sodelavca Izidorja Zupana. Predlagajo možnost dvozmenskega dela. V mehaniških preizkuševalnicah bo med dopusti treba dobiti praktikanke, ki bodo nadomeščali laborante.

S sej sindikalnih odborov

● obrambna vzgoja ● obrambna vzgoja ●

ADJUSTAZA STEKEL

Predsednik sindikalnega odbora tov. Lenardič, je v torek 3. julija sklical deseto redno sejo. Sindikalni odbor se je strinjal s prispevkom, ki naj bi ga člani kolektiva namenili za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu. Sindikalni odbor bo delovnim skupinam posredoval informacijo o tej akciji, med tem ko naj bi 15. julija člani kolektiva prispevali denar za izvedbo akcije.

JAVORNIK I

Tretja seja sindikalnega odbora je bila 26. junija. Tov. Ljuta je odboru posredoval podatke o gibanju stroškov, ki so nastali v precejšnji meri zaradi prejšnjih stališč, da bi obrat Javornik I ukinili. Kljub vsem prizadevanjem v obratu stroškov ne morejo pokriti. Govorili so še o možnostih, kako bi vplivali na znižanje stroškov. Največ bi lahko prispevali pri porabi valjev, rezanju, mazanju, s kvaliteten delom in pri porabi orodja.

V nadaljevanju se je je tov. Zupan obširneje razpravljal o delu sindikalnih skupin. Gre za politični prevzem delovnih skupin, ki naj bodo center pozitivnega odločanja proizvajalcev. Zato mora biti zastopnik sindikalnega odbora prvi pri zahtevah in dolžnostih v delovni skupini. Zastopnik sindikalnega odbora mora prav tako ustrezno ukrepati ob morebitnih negativnih pojavih, sicer pa mora problematiko posredovati sindikalnemu odboru, ki naj mu pri delu tudi pomaga. Sindikalni odbor mora pozitivne

zahteve podpirati, ker v nasprotnem primeru ljudje na sestankih delovnih skupin ne bodo aktivni. Sindikalni odbor bo to problematiko posredoval vodjem delovnih skupin.

Sledilo je poročilo blagajnika o stroških dveh izletov, v Izolo in Kumrovec. Odbor ugotavlja, da so izleti dragi in premalo učinkoviti, poleg tega je premalo upoštevana množičnost. V prihodnje bodo izlet organizirali le v primeru, če bo prijavljencev za en avtobus. Prijavljenci bodo plačali prispevek v vsakem primeru, tudi takrat, če se izleta zaradi neopravičenih razlogov ne bodo udeležili. Sindikalni odbor je za člana komisije za zadeve borcev pri osnovni organizaciji sindikata TOZD valjarne predlagal tov. Dežmana. Udeležencem pohoda na Stol so odobrili po 20 din. Sindikalni odbor namerava organizirati razpravo na šestanku delovnih skupin glede osebnih dohodkov. Razprava naj bi posredovala ustrezno pojasnilo v zvezi z govoricami o presečenih osebnih dohodkih, ki so nastali zaradi stalnostnega dodatka, nočnega dodatka itd. V tabeličnem prikazu je upoštevan tudi osebni dohodek, dosežen pri izrednem valjanju betonskega železa. Na ta način nameravajo posredovati ustrezno informacijo o nagrajevanju članom, ki delujejo v samoupravnih organih. Sodelavki Olgji Mežnarc, ki boluje že več mesecev, so odobrili denarno pomoč.

SAMOTARNA

V četrtek 5. julija je bila

šesta seja sindikalnega odbora. Predsednik sindikalnega odbora tov. Fajfar je člane odbora seznanil z zbiranjem finančnih sredstev za spominski dom v Kumrovcu ter za pomoč nerazvitim krajem ob Sotli in Kozjanskem. Denar, namenjen za izvedbo te akcije, bodo zbrali ob izplačilu osebnih dohodkov v petek 13. julija.

Ob koncu seje so odobrili denarno pomoč sodelavcem Bratkoviču in Kalani, ki že dalj časa bolujeta.

PLINSKA IN VODNA ENERGIJA

Redna seja sindikalnega odbora je bila 29. junija. Najprej so analizirali sklepe, sprejete na zboru PIV energije. Sindikalni odbor predlaga, da bi v prihodnje o stroških razpravljali na sestankih z vodji delovnih skupin medtem ko bi obratovodja četrtletno poročal sindikalnemu odboru o gibanju stroškov. Obširneje so spregovorili o organizaciji piknika. V ta namen bodo imenovali petčlanski delovni odbor. Sindikalni odbor je prvim trem tekmovalcem na TRIM stezi namenil nagrade v vrednosti 200 dinarjev. Poleg članov sindikata, naj bi se piknika udeležili tudi svojci. Ob koncu seje je predsednik sindikalnega odbora tov. Lakota obrazložil pomen akcije za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu, ki naj bi jo podprli s prispevkom po 5 dinarjev. Pripomb ni bilo. Sprejet je bil sklep, da bodo tov. Jensterla, ki boluje, nadomestoval inž. Breljih.

Prva pomoč v ABK vojni

1.

V bodoči vojni moramo računati z morebitno uporabo ABK orožja. Tega orožja — atomsko (A), biološko (B) in kemično (K) — ne štejemo v isto skupino po naključju, temveč zato, ker je med njimi po naravi sami kakor po načinu delovanja mnogo podobnosti, in to bodisi glede materialnih posledic ali moralnega učinka. Orožje ABK nasploh je sredstvo za množično uničevanje človeških življenj.

Vsi vedo, da bi z uporabo atomskega orožja v vojni šla po zlu večina prebivalstva na obeh straneh. Vendar se širom po svetu uveljavlja tudi silen odpor proti vojni, razpoloženje, ki dobiva čedalje več opore ne le pri narodih in vladah neprizadetih dežel, temveč tudi med velikimi ljudskimi množicami obeh nasprotnih taborov. Vsi narodi živijo v upanju, da bo sta nekega dne vendarle zmagała zdrava pamet in čut človečnosti pri odgovornih državnikih in da se atomska energija ne bo uporabila za vojne namene. Vse to so dejstva, ki nas navdajajo s pogumom in nam dajo misliti, da se ABK orožje za vojne namene ne bo uporabilo. Vendar pa je prav tako res, da se to orožje neprenehoma izpopolnjuje, izdeluje in kopiči in da se armade velesil oborožujejo tudi s temi morilnimi sredstvi. In vse, dokler imajo ta sredstva, pretj človeštvu na moč velika nevarnost. Zato nikakor ne smemo pustiti izpred oči možnosti, da jih uporabijo v morebitni bodoči vojni.

Seveda bo del ljudi preživel katastrofo tudi v najhujšem primeru. Toda koliko jih bo preživelo katastrofo, bo poleg drugega odvisno tudi od vzgoje prebivalstva v izvajanju varnostnih ukrepov in koliko bo prebivalstvo izurjeno za prvo pomoč. Zato se danes pripravljajo vsi narodi, da se čim boljše zavarujejo pred delovanjem ABK orožja.

V prejšnjih vojnah je bila prva pomoč ranjencem izključno v rokah zdravstvene službe. Toda kakor kažejo že izkušnje iz druge svetovne vojne, so bile v bombardiranih mestih možnosti za prvo pomoč, ki naj bi jo dajali izključno le zdravstveno osebje, dokaj omejene celo po deželah z zelo razvito in organizirano zdravstveno službo. Med ranjenci jih je bilo veliko število, ki so bili navezani sami nase in na medsebojno pomoč, zaradi nezadostne izurjenosti ljudi v dajanju prve pomoči pa je mnogo ranjencev prišlo tudi ob življenje.

● obrambna vzgoja ● obrambna vzgoja ●

železarski feljton ● železarski feljton ● železarski feljton ● železarski feljton ● železarski feljton ● železa

V kateri fazi izgradnje je železarna Skopje?

POPRAVEK: V prvem sestavku v zadnji, 27. številki Železarja bi moralo biti namesto KOKSOVSKI, pravilno KOSOVSKE lignit (lignit iz Kosova), namesto rudnik TAJNISTE in TAMJAN pa bi moralo biti pravilno rudnik TAJMISTE in DAMJAN.

II.

Zaradi neuspele priprave rude za ER peči, po predvidenem načrtu, so prisiljeni zakladati 80 % sideritov - šamozitnega koncentrata in 20 % peletizirane rude. Razumljivo je, da jim tak vsip povzroča izredno visoko porabo električne energije, ki se giblje od 2800—3000 KWh/tono, nizko proizvodnost in v zvezi s tem ogromne proizvodne stroške pri izdelavi surovega železa. Za leto 1973 predvidevajo proizvodnjo 265.000 ton surovega železa kar predstavlja 35 % izkoriščenih kapacitet ER peči.

V hali, ki je projektirana za deset ER peči, stoji trenutno pet ER peči »Elektrokemick A/S« vsaka s priključno močjo 33.000 KVA. Surovo že-

lezo izdelano v navedenem postopku iz makedonskih surovin ima izredno visok P, Si in S zato ga je treba pred uporabo v jeklarni najprej odsilicirati in nato še odžveplati. Zaradi neuspešno zasnovane tehnologije izdelave surovega železa, na osnovi domačih surovin, je pomanjkanje vložka za jeklarno in valjarne vedno bolj kritično. Potrebe po vložku rastejo vzporedno s stopnjo izgradnje vroče in hladne valjarne. Trenutno rešujejo situacijo z uvozom slabov iz SSSR in ČSSR. V srednjeročnem razvojnem načrtu predvidevajo sanacijo pomanjkanja surovega železa s postavitvijo dveh klasičnih plavžev s kapaciteto okrog 800.000 ton letno.

Jeklarna je projektirana za 940.000 ton surovega jekla letno. Za izdelavo 690.000 ton LDAC jekla so predvideli tri konvertorje po 60 ton. Za proizvodnjo 250.000 ton elektro jekla pa dve 100 tonski električni peči. Z ozirom na neugodno sestavo surovega železa, ki vsebuje 1,0—1,5 P, 3,0—4,0 % Si in 0,1—0,3 S uporabljajo naslednjo tehnologijo:

1. Odsiliciranje surovega železa
2. Odžvepljanje surovega železa
3. Homogenizacija v mešalcu
4. LDAC postopek v konvertorju.

Odsiliciranje izvršijo v 80-tonske ponvice. Pred pričetkom pihanja s kisikom, dodajo 1,5 % rude in 2 % apnenca. Pihanje vršijo z vodohlajenim kopjem in kisikom s pritiskom od 3—6 atmosfer. Dim in prah, ki pri tem postopku nastajata, odse-

savajo ekshavstorji v posebne filtre. Kljub ogromnim napravam za čiščenje zraka, pa so v tem prostoru vsi delavci izpostavljeni možnostim obolenja za silikozo.

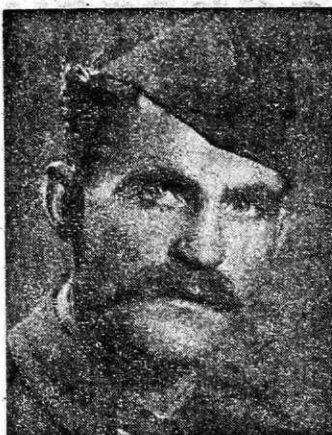
Pred odžveplanjem najprej odstranijo žlindro. Odžvepljanje izvršijo z dodatkom sode na žleb ponvice in s prelivanjem v drugo ponvico. Surovo železo homogenizirajo v bobnastih mešalcih. Podest konvertorja je opremljen s transportnim trakom, ki dovaja v konvertor rudo za hlajenje kopeli, apnenec in ferolegure. Vsak konvertor je opremljen s kompletno dozirno napravo. Osnova LDAC postopka je v pihanju apnenčevega prahu s kisikom, menjavanju pritiska in položaja kopja v času pihanja. Pihanje apnenčevega prahu s kisikom daje posebno reaktivnost kar omogoča hitro tvorbo žlindre in odstranjevanje fosforja. Iz sorazmerno slabega fosfornega surovega železa, ki vsebuje 2,4—3,0 % C, 3,0—4,0 % Si, 0,3—0,6 % Mn, 1,0—1,5 % P in 0,1—0,4 % S, dobijo po tem postopku vse vrste nelegiranih ogljikovih jekel za potrebe valjarne.

Analize stroškov predelave v talilnicah pa so pokazale, da je ves postopek predelave šamozitne rude v surovo jeklo izredno drag! Jeklo vliivajo iz 80-tonske ponvice direktno v kokile na livnih vozovih. Uporabljajo bramske kokile 7, 12 in 15 ton. Slačenje kokil, priprava livnih voz in čiščenje kokil, opravljajo v posebni hali, ki je ločena od jeklarne.

Jože Vidic

Usoda partizanov iz prvega partizanskega taborišča na Mirci

Odlomek iz knjige Jožeta Vidica, Zločin pri Lenartu, ki je dobila letošnjo Kajuhovo nagrado. Pripoveduje Mirko Frankič-Tilen (na sliki) **14**

opisal v nadaljevanju sestavka.

STANE BOKAL — ORGANIZATOR UPORA

Stane Bokal je bil rojen na Jesenicah aprila 1907 kot sin poslovođe v lesni industriji. V družini je bilo šest otrok, toda štirje so umrli že v rani mladosti. Ostala sta le z bratom Ferdinandom, ki živi na domu kot upokojenec.

Stane je na Jesenicah uspešno opravil štiri razrede meščanske šole. V Ljubljani je diplomiral na konservatoriju za violino. Nekaj časa je bil zaposlen kot uradnik na mezdnem uradu železarne. Ko so ga zaradi revolucionarne dejavnosti odpustili, se je preživljal kot slikar — umetnik.

Stane je bil mož jeklene volje in jasno začrtanih življenjskih ciljev. Ogromno energijo, znanje in dobro voljo je razdaljal v kulturnih in športnih društvih. Od 1933. do 1934. leta je bil predsednik delavskega kulturnega društva Enakost na Jesenicah. V tem društvu se je tedaj aktivno udeleževal jeseniški pisatelj Tone Čufar in več drugih jeseniških revolucionarjev. V času, ko je bil Stane Bokal predsednik Enakosti (Enakost je zamenjala DPD Svoboda, ki je bila aprila 1933 razpuščena zaradi obtožb, da jeseniško Svobodo vodijo komunisti) je napisal vsem podružnicam Svobode

v Sloveniji okrožnico, v kateri je branil politično usmeritev jeseniških svobodašev. Med drugim je v okrožnici zapisal:

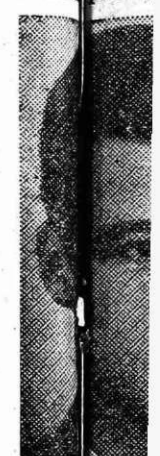
»Naša podružnica se je kakor sedaj tudi pred leti večkrat ukvarjala z mislijo, kako bi se moglo vsaj na kulturnem polju dvigniti vzgojno marksistično delovanje. V ta namen je že pred leti izšla resolucija gorenjskih podružnic, s katero se je hotelo povezati naziranje vseh marksistično zavednih delavcev in ustanoviti podlago za iskreno skupno delovanje. S tem je bila podana resnična nevtralnost gorenjskih podružnic in vsakemu omogočeno udeleževanje v smislu Marksovih idej...«

Ne smemo prezreti, da je bilo to zapisano v času, ko je bilo delovanje komunistične partije in širjenje marksističnih idej strogo prepovedano.

Stane je odšel v partizane 22. junija 1941, ko je Nemčija napadla Sovjetsko zvezo. Njegovo mamo Ano in brata Ferda so Nemci izgnali v Valjevo. Sodeloval je v bitkah, ki jih je vodila jeseniška četa in pozneje Cankarjev bataljon na Obranci na Mežakliji, na Partizanskem vrhu na Jelovici in drugod.

Decembra 1941 je s Tomažem Godcem vodil vstajo v bohinjskem kotu. Po vstaji se je skupina upornikov, ki sta jih vodila Andrej Žvan-Boris, komandir, in Stane Bokal kot

politiko sar, 2
panco Pok
so po stirske
šini let metr
višine, ne 19.
ko je lep
jih napli Ne
kal se je s
umakni proti

Stane Bokal

da bi el bo
okolice in ug
za boj, sed st
ranjen prsi.
bokem negu
grebenem
vse bo ožil,
del od pr p
Bokala Fra
Lipansga v
stene doline
cev, kjo bil
lom, žsamo
Triglavski, ki
pod glavo

Po vrnitvi v domovino je postal tajnik jugoslovanske strokovne zveze na Jesenicah.

Jože Šavli

To nalogo je opravljal od 1938 do 1940 ko je bil izvoljen za predsednika te organizacije na Jesenicah.

Kako ga je cenilo partizansko vodstvo, je razvidno iz tega, da je 5. maja 1942 Slovenski poročevalec objavil osmrtnico, ki se glasi:

»Zadet od nemških krogel je padel na bojni poljani naš hrabri tovariš

ŠAVLI

komandir partizanske čete v I. grupi odredov, vodilni član katoliške skupine v osvobodilni fronti slovenskega naroda.

Izpolnil je do kraja svojo partizansko dolžnost.

Glavno poveljstvo slovenskih narodnoosvobodilnih partizanskih čet

Dvajset dni pozneje je Slovenski poročevalec (26. maja

1942) objavil življenjepis Jožeta Šavlija, v katerem je med drugim rečeno:

»Bil je moder in preudaren, obenem izredno pogumen, v akcijah iznajdljiv in legendarno junaški. Delavska in slovenska zavest sta bili pri njem gonilni sili, njegov krščanski nazor pa duhovni temelj na katerega je naslonil vse svoje delo, ki je bilo delo za skupnost, delo za nov slovenski svet, ki mu ga Bog ni dal dočakati.

Jože Šavli je bil krščanski socialist, v slovenskem osvobodilnem boju pa samo borec, najboljši prijatelj soborcev komunistov in Sokolov, ves predan le skupnemu frontnemu delu za osvoboditev in vstajenje delovnega slovenskega ljudstva.

Kako je Šavli padel, bom

Janko Ažman

IV. JAHO na Makalu

3

Tudi midva sva morala ostati pri robu, zato pa so nama fantje iz baze poslali termovko čaja. Bazo so postavili na mestu, kjer so jo že pred tremi leti imeli Francozi na višini 4900 m. Zadnja sva s tovorom v tabor prišla z Juretom.

6. septembra smo takoj zjutraj napeli vrvi čez reko, tako, da so bili nosači zavarovani. Voda je bila precej dežja in zelo mrzla, saj priteče par 100 m višje izpod Barunskega ledenika. Ko so vsi nosači prišli do tabora, sta se Aleš in Tone takoj lotila izplačevanja, tako, da so se nosači lahko do noči vrnili do zadnje naseljene planine. Ko so nosači odšli, smo se lotili urejanja baze. Popoldne je vreme še kar držalo, popoldne pa je začel dež s snegom, zato smo ostali v šotorih. Že od prejšnjih ekspedicij so šerpe navajeni, da vsako jutro prinesejo svojim sahibom čaj v šotore, to so jih že dolgo tega navadili Angleži in tudi pri nas ta navada ni izostala.

Naslednji dan sva z Janezom K. odšla v nasprotno pobočje z namenom, da bi malo pogledala naš cilj — cilj Makalu. Prišla sva do višine približno 5400 m, vendar nama

vreme ni bilo naklonjeno, zato sva se vrnila premočena praznih rok. Zvečer smo se zbrali v skladišču hrane, ki smo ga že prej lepo uredili in imenovali hotel Makalu, kjer smo imeli tudi jedilnico. Po debati se je Aleš pozanimal, kdo bi bil za prvi izlet — nekakšno otipavanje v goro. Seveda smo bili takoj vsi pripravljeni. Ker pa sta morala dva ostati zaradi postavljanja skladišča za opremo, smo žrebali. Vsi smo komaj čakali jutro, vse nas je zanimalo, do kakšne višine bomo prišli.

Po zajtrku smo si razdelili opremo in hrano za tabor ena, seveda če bomo prišli tako visoko. V taboru so ostali Zoran, Gregori in pet šerp s kuharjem in njegovim pomočnikom. Kako ure od baze sta šla tudi Aleš in Den, ki sta pa potem zavila v nasprotno pobočje in od tam opazovala naše napredovanje. Po ledeniku, nasutem s kamenjem je tekel precej velik potok, zelo daleč je bilo treba ob njem navzgor, da smo lahko suhi prišli čezenj. Zagrizli smo se v strmo pobočje, desno od skalnatega stolpa. Počasi smo napredovali po melišču in končno dosegli skalni

stolp. Nekje sredi stolpa smo prečili v desno po lahkem terenu in nato po grapi prišli do snega, na višini 5800 m visoko. Ravno na meji smo postavili dva šotora. Vso opremo smo zložili v šotora in po krajšem počitku začeli sestopati. Tam gori nas je vse po vrsti močno bolela glava, ko pa smo se vrnili v bazo, je to počasi prešlo. Za dobro opravljeno delo smo dobili vsak konzervo piva. Že na začetku smo se domenili, da vsak postavljen tabor proslavimo s pivom, ker smo ga ravno toliko tudi imeli.

Naslednji dan je bil predviden za počitek, zato sva se z Gregorijem lotila mesarskih del. Zaklala sva zobkija, ki smo ga kupili na zadnji planini. Med tem ko sva se šla mesarja, je Aleš študiral steno, doktor pa je Cicu operiral prst na nogi. Ko sva izvlekla drobovje, so jetra takoj pripravili za kosilo, čreva pa so šerpe oprali in začeli delati krvavice. Jure je medtem postavil vremensko postajo z raznimi instrumenti, da bomo vsaj približno vedeli kako kaže vreme. Za večerjo so bile krvave klobase, ki pa še zdaleč niso bile podobne našim.

Zjutraj smo bili spet namenjeni v hrib. Poleg robe za enko smo vzeli še spalne vreče ker smo nameravali naslednjo noč prespati na enaki, tako da je bila krošnja prav tako težka kot od šerp. Šerpe so natovorili kisik bombe in hrano zase. Na enki smo se zbrali Aleš, Den, Bron, Šrauf, Marjon, Janez, Matic in šerpe. Postavili smo še en šotor potem pa sta Aleš in Den takoj sestopila, mi pa smo se lotili kuhanja. Prvo noč na taboru ena smo kaj dobro prespali. Naslednji dan sta bila Šrauf in Matic določena, da gresta pogledat dostop do stene, midva z Bronom v desni greben med steno in Japonski greben. Marjon se ni počutil najbolje, zato sta z Janezom ostala v taboru.

Ob sedmih sva z Bronom zapustila tabor ena in iskala pot med ledenškimi razpokami in seraki. Kljub megli je Bron našel odlične prehode pod greben. Na greben naju je pripeljal strm odstavček tako, da bi rabila še kak klin, vendar, ker ga nisva imela, je šlo tudi brez.

Približno na višini 6400 m sva precej dolgo čakala, da bi se megla razkadila. Kmalu je začelo snežiti; ker sva se bala, da nama ne zamete stopinj, sva se takoj obrnila.

Do enke sva se vrnila precej utrujena, saj se nama je na poti nazaj sneg udiral tudi do pasu. V taboru nama je Janez postregel s pijačo, ki sva jo bila res potrebna, po-

tem pa sva sestopila naprej proti bazi, kamor sva prišla tik pred mrakom. Ko se je že znočilo so se vrnili še Šrauf, Matic, Janez in Marjon, ki pa je pri sestopu imel težave, vendar, nič resnega.

Drugi dan sta na tabor ena šla Aleš in Den s šerpami, mi pa smo počivali. Popoldne je začelo snežiti, zato smo ostali pod streho in se lotili taroka. Snežilo je do večera, ko so se vrnili šerpe, medtem ko sta Aleš in Den ostala na enki. Naslednji dan smo urejali tabor in opremo. Bron in Gregori sta zaklala jaka, tako smo si naredili kar lepo zalogo mesa. Sam sem se lotil pranja, imel sem precej umazanega perila še s poti do baze. Opoldne sta se vrnila Aleš in Den z enke. Zelo lepo sta videla steno in greben, zvečer smo se vsi odločili za steno. Zaradi aklimatizacije smo lenuharili še en dan.

15. 9. smo se razdelili v tri skupine. V prvi so bili Bron, Šrauf, Matic in Janez, v drugi Marjon, Den in jaz, v tretji Aleš in Cic. Prva skupina je še isti dan odšla proti taboru ena, skupaj z doktorjem in šerpami, mi pa smo med tem preizkusili Gregorijevo puško. Popoldne se je vrnil doktor s šerpami. Povedali so, da je enko napol zasul plaz, zato so ga prestavili kakih sto metrov višje, kjer je bil boljši teren, kar smo si že prej ogledali.

Dan za prvo skupino smo z Denom in Marjonom zapustili bazni tabor, spremljalo pa nas je še par šerp. Na ta-

boru smo

trebno dva

se najli in
17. 9. nas
zbudila buč
6400 m kjer
smo prišli
Fantje pred
lepo udili,
plazov in p
čas so se vr
so ga zadel
napoti napr
isti dan smo
me na rebe
malo prej,
šli fante iz
mraku smo
torov in tal
pijačo nato
spali so ko

Ker se na
ni dobro poč
nom sma c
benu. Z gre
da je sredi
dobili biske
vedela da si
s petimi šer
še dočetk
pa so se vsi
ti enki. Z M
počasni apr
in kol tož o

Opoldne s
stopila v str
Marjona je
prvih kal,
kake 90 m
no na 700 m
sem je im
plitko sneži
bi odšel
skali, ker ti
bilo nič ve
Marjo je i
ne in se p

politiko, sar, zatekla na Lipan-
panco na Pokljuki. Taborili
so po pastirskih kočah na vi-
šini 1600 metrov nadmorske
višine. Ne 19. januarja 1942,
ko je bil lep zimski dan, so
jih napadli Nemci. Stane Bo-
kal se je s šestimi borci
umaknil proti grebenu Razor,

Stane Bokal

da bi imel boljši razgled nad
okolico in ugodnejši položaj
za boj. Med streljanjem je bil
ražen na prsi. Borci so v glo-
bokem negu obtičali na vrhu
grebena, nemški obroč se je
vse bolj zožil, in počasi je za-
čel odstopati. Stane Bokal
in Franc Kravs sta z
Lipanskega vrha zgrmela čez
stene v dolino Krme. Od bor-
cev, ki so bili tedaj z Boka-
lom, žito samo še Vinko Repe-
s, Triglavski, ki je v knjigi Boj
pod Triglavom pretresljivo

opisal boj na Lipanskem vrhu
in grozno smrt dveh sobor-
cev. V skrajšani obliki posre-
dujem Repetove spomine:

»Na tej višini je bilo tako,
kot bi se že skoraj dotikali
neba, in pod nami so bile na
vseh straneh grozljive stene
in prepadi. Zlasti na drugo
stran proti Krmi. Pritiskal je
strupen mrz in tudi orožje
je zmrzovalo, tako da nas v
premraženih rokah ni rado
ubogalo. Sapa iz naših ust je
sproti zmrzovala pod nosom
in hladila že tako premražene
obrase. Dan se je začel nagi-
bati v popoldne. Toda ni tra-
jalo dolgo, ko so se tik pod
nami spet pokazale bele po-
stave in nas zasule s krogla-
mi. Vmes so Nemci tolkli tudi
z minometi in vse bolj sti-
skali obroč proti vrhu.

Toda — kam se umakniti,
ko s tega grebena v dolino
Krme segajo samo divji in
odsekani ter zamrznjeni pre-
padi? Kam, ko je za našimi
hrbti prežala kamenita in
mrzla smrt, pred nami — levo
in desno, pa so nam grozile
nemške cevi, ki so kar naprej
trosile rafale in nam pele
predsmrtno pesem! Tam se
ne bo mogoče prebiti, kajti
ognjeni zid je bil pregest.
Kam torej? Če ne drugam, pa
v skale!

boru smo pripravili vse po-
trebno za dvojko. Dobro smo
se najeli in takoj utihnil.

17. Srečanje je že ob štirih
zbudilo budilka. Na višino
6400 m, kjer je stala dvojka,
smo prišli okrog devetih.
Fantje pred nami so tabor
lepo uredili, bil je varen pred
plazovimi in pred vetrom. Ta
čas so se vrnili z grebena, ki
so ga delovali in se takoj
napotili naprej proti bazi. Še
isti dan smo nesli nekaj opre-
me na greben in se prebili še
malo naprej, od koder so pri-
šli fantje iz prve skupine. Z
mrakom smo se vrnili do šo-
torov in takoj začeli kuhati
pijačo, nato pa še večerjo. Za-
spali smo kot ubiti.

Ker se naslednje jutro Den
ni dobro počutil, sva z Marjo-
nom sama odrinila proti gre-
benu. Grebena sva videla,
da je sredi dopoldneva Den
dobil obiske. Pozneje sva iz-
vedela, da sta bila Aleš in Cic
s petimi šerpami. Aleš je šel
še do četrta grebena, potem
pa so se vsi skupaj vrnili pro-
ti enki. Z Marjonom sva zelo
počasi napredovala po strmih
in kot lož ostrem grebenu.

Opoldne sva z grebena pre-
stopila v strmo snežno vesino.
Marjona je uspelo zlesti do
prvih skal, sam pa sem ostal
kake 100 m pod njim, približ-
no na 6700 m. Vso kramo, kar
sem imel, sem zakopal v
plitko snežišče, da je veter ne
bi odnesel ali krokarji razbr-
skali, ker tudi na tej višini ni
bilo nič varno pred njimi.
Marjona je na skalah zabil kli-
ne in se precej dolgo mučil

s 100 m vrvjo, ki se mu je za-
pletla. Ko jo je končno rešil,
sva se spustila do dvojke,
kjer nama je Den postregel s
pijačo, nakar smo takoj se-
stopili v enko, kjer sta nas
čakala Aleš in Cic z odlično
jabolčno juho. Še isti dan
smo vsi skupaj sestopili v ba-
zo, kjer nas je čakala dobra
večerja.

Dva dni smo zopet počivali,
v tem času smo urejali opre-
mo in slikali okrog baze. Če-
prav smo se v bazi že dolgo-
časili, smo vendarle morali
ostati tam, ker je doba akli-
matizacije še trajala. Po dveh
dneh so naši trije znanstveni-
ki odšli na pohod po bližnji
okolici. Zvečer so se zadovolj-
ni vrnili, saj je vsak od njih
našel, kar ga je zanimalo. Isti
dan so proti enki zopet odšli
Šrauf, Matic, Janez in Bron.

22. 9. smo proti taboru ena
odšli Aleš, Cic Den in Marjon
s štirimi šerpami. Okrog po-
ldneva sta Šrauf in Matic pri-
šla do mesta, kjer sem pred
par dnevi pustil nekaj opre-
me za trojko. Pod enko pa
smo srečali Brona, ki se je
vračal proti bazi. Zelo ga je
bolel hrbet, zato je mislil, da
je nekaj narobe z ledvicami.
No, pozneje pa je doktor ugo-
tovil, da je imel vnetje slepi-
ča, vendar še ni bil povsem
na jasnem. Zdravil ga je za
oboje in ostati je moral v ba-
zi vsaj za nekaj časa. Ob še-
stih smo imeli vezo s Šrau-
fom in Maticem, ki sta bila
kakih 100 m naprej od mesta,
kjer je bil oni dan Marjon.

64

Ne, sliko mora prodati! Mora za ceno, da, vsaj
za tako ceno, da se bo lahko toplo oblekel.

»Zima bo. Sneg je že sedaj v hribih skoro do
nižin. Človeka še bolj zmrazi, kadar ga pogleda,
si govori, čeprav ga tu v delavnici ne zebe preveč,
ker dela. »Toda zunaj, zunaj...«

Zefa že ob misli zazebe, ko pomisli, kako je na
cesti. Do obleke bo treba priti! Priti na vsak način!
To pa se pravi: na vsak način mora najti nekoga, ki
bo kupil sliko.

»Moram!«

Tako si dopoveduje, a kaj ko ve, da takega kupca,
ki bi hotel dati za sliko toliko, kolikor stane obleka,
ne bo našel med navadnimi ljudmi. Bogataši, tudi
ko bi koga našel, bi ga pa prav gotovo sumničilo,
da je sliko ukradel. Tudi naslikana gospa, ki jo
bogati prav gotovo vsi poznajo, ker se vsi poznajo
med seboj, bi najbrž ne šla v kup. Tisti, ki bi jo
kupil, bi najbrž takoj pohitel h gospodu Alešu ali pa
mu kar po telefonu povedal, da je tu nekdo, ki pro-
daja sliko njegove gospe...

»Ja, pa bi si nakopal hudiča.«

Zef spoznava, da bi bil nesmisel iskati bogatega
kupca. Reveži in navadni ljudje pa nimajo denarja
za take stvari. Kako Marijo ali svetnika bi še kupili,
pa še tega med natiskanimi slikami, kakršne pro-
dajajo na vaških sejmi. In še za tako Marijo in
svetnike bi si morali pritrpati od ust, če niso pode-
dovali božjih podob poleg žegnančka in tistega križa,
ki ga zatikajo mrtvim med sklenjene roke in ki pri-
haja od mrliča do mrliča iz roda v rod.

Ne, z bogatim kupcem ne bo nič, pa tudi z dru-
gimi ne in tista dragocena slika v njegovem pogradu
postaja za Zefa vedno manj vredna. Mirne duše bi
jo dal celo za nekaj hlebkov kruha.

praviti za denar.

»Ženska je najbrž sama revna,« si misli Zef.

Ali ni prav te dni slišal, ko so se delavci pego-
varjali o njej, da jemlje kruh in meso in vse, kar
prodaja, na up, prodajati pa mora po taki ceni, da
morda na mesec ne izkupiči niti za slabo delavsko
plačo.

Torej živi tudi tista prodajalka iz rok v usta,
čeprav jo obkrožajo vsaj za pojme lačnega in rev-
nega človeka same nebeške dobrote.

»Če je tako, ji tista slika ne pomeni prav nič in
mi ne bo dala zanjo niti hlebkca.«

In Zef mora zavreči počasi tudi to misel. Slika
v njegovem pogradu, vsaj kar se kruha in obleke
tiče, nima nobene vrednosti več.

»Pa je tako lepa.«

A kaj potem?

Da bi užival ob tej lepoti, bi jo moral obesiti na
steno v čumnatu poleg hleva, kjer z Matijo stanujeta.
Pa je ne bo smel.

»Matija ne sme vedeti, da jo imam, a gospod še
manj.«

In tudi ko bi jo obesil, bi revne čumnate ne
olepšala. Ne skladala bi se s tisto sivo umazano rev-
ščino. Pristojala bi ji kakor kravi sedlo, kot pravijo
doma.

»Take slike sodijo samo v lepa stanovanja,« čuti
Zef.

Taka stanovanja pa imajo samo bogataši ali pre-
možnejši meščani, kakor so večji obrtniki ali trgovci.

»Ja, v trgovčevu stanovanje bi še sodila... Ja...«
Zefa prešine nova, vabljliva in morda celo odre-
šujoča misel.

»Sliko bi lahko zamenjal za obleko pri trgovcu
s Tivarjevimi oblekami. Ja, v trgovini Tivar ali...
ali pa prejel zanjo denar v zastavljalnici... Ja, to
bo še najbolje!«

TIGROVEC ŽEF

MILIA KLINAR

»Ja, zamenjal bi jo, za tri hlebčke zamenjal!«
Tako bi imel kruh vsaj do četrta, ko bo prejel
svojo prvo vajeniško nagrado, kakor pravi vajeniški
plači mojster Hostnik.

Toda ali bi tista ženska, ki v leseni baraki blizu
tovarne prodaja delavcem malice, sploh hotela za-
menjati sliko za kruh?

»Kdo ve, moral bi jo vprašati.«

Da, vprašal jo bo, čeprav dvomi, da bo lahko za-
res napravil vsaj to kupčijo, če je že ne bi mogel na-

čudno, da mu zastavljalnica, kjer lahko za po-
sojilo zastaviš vredne predmete, ni prišla na misel
že prej?

»Ja, v zastavljalnico jo bom nesel. Nesel že jutri!«
se veseli že vnaprej in o tem razmišlja tudi potem,
ko sirena da znak za opoldanski odmor.

Najbrž bi misel na zastavljalnico Zefa sploh ne
zapustila, ko bi se v Goričnikovi bližini ne razvnel
prepir.

»Mevže! Strahopetci!«

Priprava opreme za goro (Foto: Brojan)

Program javne razprave v radovljiški občini

Ze v naslednjih tednih se obeta zelo živahna politična aktivnost občinske in krajevnih organizacij SZDL v radovljiški občini. Izvršni odbor občinske konference SZDL je na zadnji seji 5. julija v zvezi z javno razpravo o osnutkih zvezne in republiške ustave ter osnutkov novih statutih občine in krajevnih skupnosti sprejel delovni program, s katerim se začne ta politična akcija že v naslednjih dneh.

Delovni program je grajen na sprejetih stališčih republiške konference SZDL in na konkretnih smernicah, ki so jih predstavniki vseh občinskih konferenc SZDL in občinskih svetov obravnavali na dvodnevem seminarju, ki ga je v ta namen organizirala RK SZDL prejšnji teden v Ljubljani. Osnovno vodilo pri množični javni razpravi bo v njenem demokratičnem in širokem vključevanju vseh občanov v krajevnih skupnostih, kjer bo nosilec akcije KO SZDL in v samoupravnih organizacijah TOZD, ki bodo skrb s sindikalnih organizacij. SZDL bo v dogovoru z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami, strokovnimi društvi in samoupravnimi interesnimi skupnostmi sprejela še poseben program za vse preostale organizirane strukture občanov. Pri tem se bo posluževala tudi lokalnih in tovarniških glasil, ki bodo usmerjala razpravo v posebnih rubrikah.

Delovni program za razdobje od 15. julija do 15. oktobra vsebuje konkretne naloge nosilcev in izvajalcev javne razprave ter vse neobhodne spremljajoče akcije SZDL. Izvršni odbor se je zavzel, glede na zelo obsežno in pravno dokaj težko dojemljivo ustavno besedilo, za čim bolj poenostavljeno in razumljivo tolmačenje tekstov. Pred-

vsem bi SZDL skušala jasno predstaviti delovnim ljudem bistvene novosti v odnosu na sedanjo ustavno ureditev. Poseben poudarek v razpravi bo na novi vlogi SZDL kot ustavni instituciji z odločujočimi pravicami in obveznostmi, zlasti na volilnem in kadrovskem področju.

Vzporedno s tem bo nujno prilagoditi tudi organiziranost SZDL, da bo kos nalogam, ki izvirajo iz nove ustave.

Delovni program določa naslednje konkretne akcije:

1. Občinska konferenca SZDL bo 16. julija sklicala širši občinski politični aktiv, na katerem bo zvezni poslanec in podpredsednik zvezne skupščine dr. Marjan Breclj vodil uvodno razpravo s posebnim poudarkom na novosti, ki najbolj zanimajo občane v občini in KS.

2. Do 30. julija bo na občinski konferenci SZDL sestanek urednikov vseh tovarniških glasil in glasil družbenopolitičnih organizacij, na katerem se bodo dogovorili o skupnih programih obveščanja o značilnostih zvezne in republiške ustave ter statutih občine in KS. Vsa glasila bodo objavljala tudi pomembnejša konkretna vprašanja, ki zadevajo javno razpravo v TOZD in družbenih organizacijah.

3. V juliju bo komisija občinske skupščine izdelala os-

nutek statuta občine in statuta krajevnih skupnosti. Oba osnutka bodo pripravili za javno razpravo vzporedno z obema ustavnima osnutoma v septembru.

4. Za načrtno vodenje javne razprave je izvršni odbor imenoval aktiv predavateljev iz vrst aktivnih družbenopolitičnih delavcev, pravnikov, odbornikov in poslancev. Aktiv se bo sestel na instruktajni razgovor v začetku avgusta, kjer bodo podrobneje obravnavali vprašanja, ki bodo posredovana občanom ter metodološke napotke za vodenje javne razprave. V aktivu je zaenkrat 20 predavateljev, predvideva pa se še povečanje tega števila, zlasti za razpravo v TOZD.

5. Vse TOZD in samoupravne interesne skupnosti v občini morajo že takoj aktivirati svoje statutarne komisije, ki bodo pripravile predloge dopolnitev svojih statutov do začetka septembra.

6. Za dosledno izvajanje programa javne razprave, kot najpomembnejše politične akcije v jesenskem obdobju, bo IO v sodelovanju z delavsko univerzo Radovljica, v začetku septembra, organiziral dvodnevni seminar za vsa vodstva SZDL, KS TOZD in sindikalnih organizacij. Na seminarju bodo poleg vsebinskih vprašanj iz ustavnih in statutarne osnutkov, uskladjili programe javnih razprav in določili organizatorje.

7. Začetek širše javne razprave po KS, TOZD, samoupravnih interesnih skupnostih, društvi in organizacijah bo že prvi teden v septembru. Točen razpored bo dogovorjen s predstavniki KO SZDL in osnovnih sindikalnih organizacij.

8. O vseh oblikah javne

razprave, predvidoma bo več kot 200 takšnih razprav, bo izvršni odbor vodil točno evidenco o udeležbi in bistvenih vprašanjih in pripombah, ki jih bo posredoval pristojni ustavni komisiji v septembru.

9. Po zaključku javne raz-

prave, predvidoma bo več kot 200 takšnih razprav, bo izvršni odbor vodil točno evidenco o udeležbi in bistvenih vprašanjih in pripombah, ki jih bo posredoval pristojni ustavni komisiji v septembru.

Posnemanja vreden odnos do upokojencev

Poročali smo že, da organizira komisija za rekreacijo, kulturo in oddihe pri društvu upokojencev na Jesenicah po vsakomesečnem članskem sestanku reklamo za jeseniška podjetja. Reklamo izvajajo v obliki tekmovanja Povej, kaj veš in znaš o jeseniških podjetjih. Za izvedbo reklame nudijo podjetja po tri praktična darila ali pa naročilnico za nabavo teh nagrad v višini do 50.000 starih dinarjev.

Univerzal Jesenice, trgovina na veliko in malo pa je odobrila za izvedbo sobotne reklame doslej najvišjo vsoto

in to 100.000 starih dinarjev. Komisija se je odločila, da izvede za to reklamo tekmovanje dvakrat. Poleg sobotnega tekmovanja na katerem so bili nagrajeni Valentin Rižnar, Franc Vončina, Franc Grohar, Tine Mravlje in Matija Čuk, so izvedli reklamo za Univerzal Jesenice tudi med udeleženci avtobusnega izleta, ki so ga organizirali v sredo na Primorsko z ogledom bolnice Franje nad Cerknem. Upokojenci so hvaležni jeseniškemu podjetjem za odnos, ki ga kažejo podjetja do njih.

Pred množičnim izletom avtomoto društev Gorenjske

V nedeljo, 22. 7. bo množičen izlet avtomoto društev Gorenjske. Ker je letošnji organizator tega tradicionalnega izleta AMD Cerklje, bo organiziran izlet v Cerklje. AMD Jesenice vabi vse svoje člane, katerih bo v nekaj dneh 800, da se izleta udeležijo. Vsak voznik — udeleženec izleta bo dobil brezplačno 10 litrov bencina. Na izletu bodo tekmovanja iz spretnostne vožnje, streljanja z zračno puško in keglanja. Trije, ki se bodo pomerili v spretnostni vožnji bodo dobili po 30,— dinarjev. Po štiriclaški ekipi, ki se bodo pomerile v streljanju z zračno puško in v kegljanju pa bodo prejele na osebo po 30 dinarjev.

AMD Jesenice, ki je v letošnjem letu doseglo doslej najvišje število članstva, pričakuje čim številnejšo udeležbo na izletu, saj se na njih utrjujejo tovariški odnosi med člani jeseniškega in tudi med člani ostalih avtomoto društev Gorenjske. Prijave za izlet sprejemajo dnevno v pisarni AMD Jesenice, ali osebno pri komisiji za izvedbo izleta, ki jo sestavljajo Branko Stare, Jože Bertoncelj in Emil Znidar.

Sodelavcem — dopisnikom ŽELEZARJA

XIII

ETIKA IN DRUŽBENA ODGOVORNOST NOVINARJA

Za izhodišče o nadaljnjem razpravljanju o tem vprašanju moramo vzeti šesti in sedmi člen zakona o javnem obveščanju, ki nedvoumno in jasno opredelujeta odgovornost novinarja in vseh, ki se ukvarjajo z obveščanjem javnosti:

»Novinarji in druge osebe, ki se ukvarjajo z obveščanjem javnosti, morajo pri opravljanju te dejavnosti upoštevati načela novinarske etike in družbene odgovornosti, spoštovati resnico, čast, dobro ime in pravice delovnih ljudi in občanov, utrjevati socialistično samoupravno družbeno ureditev in prispevati k miroljubnem sodelovanju med narodi.« In naslednji člen:

»Zavajanje javnosti z dajanjem neresničnih ali nepopolnih sporočil ter objavljanje takšnih sporočil v sredstvih javnega obveščanja ima za posledico odgovornost po zakonu.«

Ker se citirana določila zakona in v njegovem duhu tudi novinarska etika ne nanašajo samo na poklicne novinarje, temveč na vse, ki se ukvarjajo z obveščanjem javnosti, le-teh pa je vedno več, med njimi tudi nekaj takih, ki jim je to samo vir dodatnega zaslužka, je prav, da se zadržimo pri nekaterih najbolj bistvenih vprašanjih. Še toliko bolj, ker kodeks jugoslovanskega novinarstva obvezuje redakcije, da kriterije in norme kodeksa uporabljajo tudi pri avtorjih, dopisnikih, ki niso člani Zveze novinarjev Jugoslavije. Pri tem so mišljene tako moralno — politične obveze novinarjev oziroma vseh, ki se ukvarjajo z obveščanjem javnosti,

kakor tudi zaščita dopisnika s strani redakcije, kadar jo le-ta v smislu kodeksa uživa.

Novinar — dopisnik je obvezen in se mora prizadevati, da ob vsaki priliki javnosti daje natančne, objektivne in pravočasne informacije. Ne sme objaviti napačne ali ne dovolj preverjene novice, članka ali katerekoli novinarske zvrsti. Z moralno novinarja oziroma dopisnika tudi ni spojljivo plagiatorstvo, kakor tudi ne kakršna koli dezinformacija bralcev. Pri tem pa je predvsem pomembno vedeti, da dezinformacija ni samo napačno poročanje ali namerno širjenje lažne vesti, temveč tudi zamolčanje česa v poročilu zato, da se komu ne zamerimo ali da ostanemo »lepi«.

Če bi hoteli skozi prizmo teh, le nekaj moralnih norm presojati prispevke posameznih dopisnikov iz našega območja, potem nam ne bi bilo težko ugotoviti vrsto tovrstnih moralnih odstopanj. Ne da bi poskušali zagovarjati redakcije, moramo poudariti, da le-te težko preverjajo množico novic ali za konkretno območje ali sploh za javnost pomembno dezinformacijo, ali so popolne, natančne, objektivne in podobno. Redakcije pa so v takih primerih dolžne, da kadar zvedo za netočnost, neobjektivnost in podobno, da v naslednji številki to poravajo. S tem hočemo le poudariti, da primarna moralna odgovornost odpade na dopisnika — novinarja. Netočnost, neobjektivnost, dezinformacija ali nepopolnost informacije lahko izvirajo, tudi od tistega, ki je informacijo dal. Lahko do tega pride tudi kadar dopisnik poroča iz »druge roke« kakor pravimo, kadar ni pri dogodku navzoč in išče informacijo »z druge roke«. Kadar dopisnik piše zaradi »honorarja«, zaradi števila novic, in ne za-

radi objektivnega, popolnega in natančnega poročanja. Kadar ne preverja posameznih novic itd.

Neredki so primeri plagiatorstva, konkretno iz našega železarja. Skrajšano ali po svoje prirejeno pa celo dobesedno novico objavljeno v železarju, lahko v nekaj dneh zasledimo pod različnimi imeni v slovenskih dnevnikih pa tudi tednikih.

Taki in podobni primeri pomenijo grobo kršitev moralnega kodeksa novinarja in novinarstva pa tudi zakona o javnem obveščanju. Do takih pojavov so mnogo preveč tolerantne same redakcije, kakor tudi družbenopolitične organizacije pa tudi posamezni občani, ker premalo reagirajo na take pojave. Res ni vseeno, če nek dopisnik v svoji novici pripisuje neko dejanje A organi namesto B organi, če napiše, da je nastopal X orkester, namesto Y, če napoveduje prireditve, ki je že bila itd. itd. Ali ni to dezinformacija javnosti, ali ni to netočno, nepreverjeno poročanje. Taki neodgovorni dopisniki, dopisniki zaradi obsega in števila novic tudi zelo pogosto segajo po obrobni dogodkih, ker je s tem neprimerno manjša odgovornost in povečana možnost serijskega poročanja, medtem, ko se bolj pomembnih dogodkov ali pojavov ne lotevajo.

Se bi lahko navajali primere, vendar pa je bil osnovni namen današnjega razmišljanja predvsem v tem, da opozorimo vse različne dopisnike na njihovo družbeno odgovornost in na to, da so pred zakonom o javnem obveščanju in novinarskim kodeksom tako kazensko odgovorni kot poklicni novinarji.

Muzejsko — zgodovinski vestnik

19 JULIJ

Kako stare so pravzaprav Jesenice

18. nadaljevanje

V zadnji številki našega nadaljevanja smo zaradi pomanjkanja dokazov glede naseljenosti naše doline navedli vzroke zakaj le-teh ni bilo mogoče najti ali še odkriti tako kot je bil to slučaj za blejski in bohinjski kot. Navedli smo, da Gornjesavska dolina pač ni bila tako intenzivno raziskana od strani arheologov ter obenem tudi lokacije in mesta, kjer bi lahko z načrtnim raziskovanjem našli odgovor glede naseljenosti še iz predzgodovinske dobe do srednjega veka.

Pri tem smo omenili tudi možnost, da so dokazi o naseljenosti ožje jeseniške doline lahko pokopani globoko pod zemeljskimi plastmi, ki naj bi prvič ob vsadu Mežaklje prekrile srednji del jeseniške doline in drugič obstaja možnost, da je glede na nastalo zemeljsko pregrado v dolini voda, nabirajoča se v domnevem jeseniškem jezeru, tekom let lahko tudi z gramozom in ostalimi naplavinami prekrila prvotno kulturno plast jeseniškega polja skupaj z ostanki eventualne naselbine, kar voda ni odnesla upoštevajoč pri tem leseno gradnjo v tistih časih.

Te naše domneve so med bralci vzbudile precejšnje zanimanje in različne komentarje, kar je popolnoma razumljivo, saj vsakega človeka zanima preteklost in zgodovina domačega kraja. Naj v zvezi s tem pojasnim, da ni naš namen trditi, da je bilo v davni jezero na Jesenicah, pač pa je naša dolžnost, če se še s tem bavimo, da prisluhnemo govoricam in pripovedim starih domačinov, kaj je bilo v davni v naši dolini, kako je le-ta izgledala in kako se je življenje v njej razvijalo. Vse to zbrano gradivo bo morda kasnejšim raziskovalcem in izvedencem pripomoglo, da bodo gornjo varianto oziroma možnost obstoja jezera na Jesenicah sprejeli kot možno, jo znanstveno podkrepili, časovno utrdili ali pa kot nesprejemljivo ovrgli. Za nas je trenutno najvažnejše le to, da ugotovimo tisto, kar se na podlagi ljudskih izročil ugotoviti da. Da vse take izjave zberemo, zapišemo in tako preprečimo, da ne bodo šle v pozabo.

Ko sem v zadnjem sestavku omenjal te govore, nisem bil konkreten, zato bomo v tem nadaljevanju to podkrepili z izjavami nekaterih starejših občanov, ki še živijo, oziroma so pred leti umrli.

Se kot otrok sem često imel priliko poslušati starejše ljudi, ki so pripovedovali, da so se baje v davnih časih po jeseniški dolini vozili s čolni. Da je na tem nekaj resnice, naj navedem, da so tudi Murovčani mnenja oziroma pri njih še živi pripoved po ustnih izročilih, da je bil na Murovi pristan oziroma nekaka čolnarna. Tako izjavo je pred leti dala že umrla Ana Bokal, rojena Repe, ki je vedela povedati, da so po pripovedovanju njenih prednikov Murovčani imeli čolnarno. Te navedbe je potrdil tudi njen sin Ferdo Bokal. O obstoju jezera na Jesenicah mi je med drugim pripovedovala tudi Klinarjeva z Murove. Podobne izjave sem slišal še od drugih, zato v nobenem primeru ne bi smeli mimo tega. Sicer pa smo navedli tudi nekaj dokazov, ki govore o možnosti obstoja jezera na Jesenicah, vsekakor v novejši dobi, ker je namreč nemogoče, da bi se nastalo jezero iz predzgodovinske ali celo ledene dobe lahko ohranilo v spominu generacij zadnjih stoletij, če dolina v tistih časih ni bila naseljena.

Sicer pa velja navesti, da so bila jeseniška polja znana kot zelo močvirna. Odkod ta močvirja je seveda vprašanje, ki zahteva utemeljen odgovor. Ves prostor namreč od znanega Cufarjevega gradiča vzdolž stare državne ceste (sedanja cesta Maršala Tita), pa tja do dela Jesenic, kjer danes stoji moderna trgovina Fužinar, je veljal še pred izgradnjo nove železniške postaje in z nekaterimi izjemami (Cufarjev otok) še danes za zelo močvirnat svet. Pri tem naj omenimo, da je na prostoru, kjer stoji danes novo poštno poslopje in zgradba železniške ambulante prej obstajalo jezero ali bajer, ki so mu po domače pravili »Ribnik«. Tu se je voda zadrževala čez vse leto, ker se pač ni mogla zaradi konfiguracije tal normalno odtekat v Savo, niti pronicniti skozi nižje blatne in ilovnate naplavljenosti plasti zemlje.

Prav zaradi teh naplavin je bilo to področje močvirno, ker se voda ni mogla odtekat niti pronicati v zemljo. Kakšna struktura tal je na teh omenjenih zemljiščih, pa je gotovo najbolj znano geodetom in gradbenikom, ki so gradili poslovne zgradbe okrog železniške postaje, kakor tudi samo železniško postajo, ker niti v globini deset metrov niso našli na trdne temelje, temveč samo na vlažen in blaten ilovnat teren. Podobno velja tudi za zemljišča na Plavžu, saj smo lahko ugotavljali pri gradnji stolpnice ob Titovi cesti, da so pri razmeroma globokih izkopih za temelje odkrivali nekaj metrov globoko samo mivko, blato in ilovico in pod njo droban savski pesek. Podobno strukturo tal je bilo videti tudi pri kopanju temeljev za stolpice ob opuščnem pokopališču letos, kar

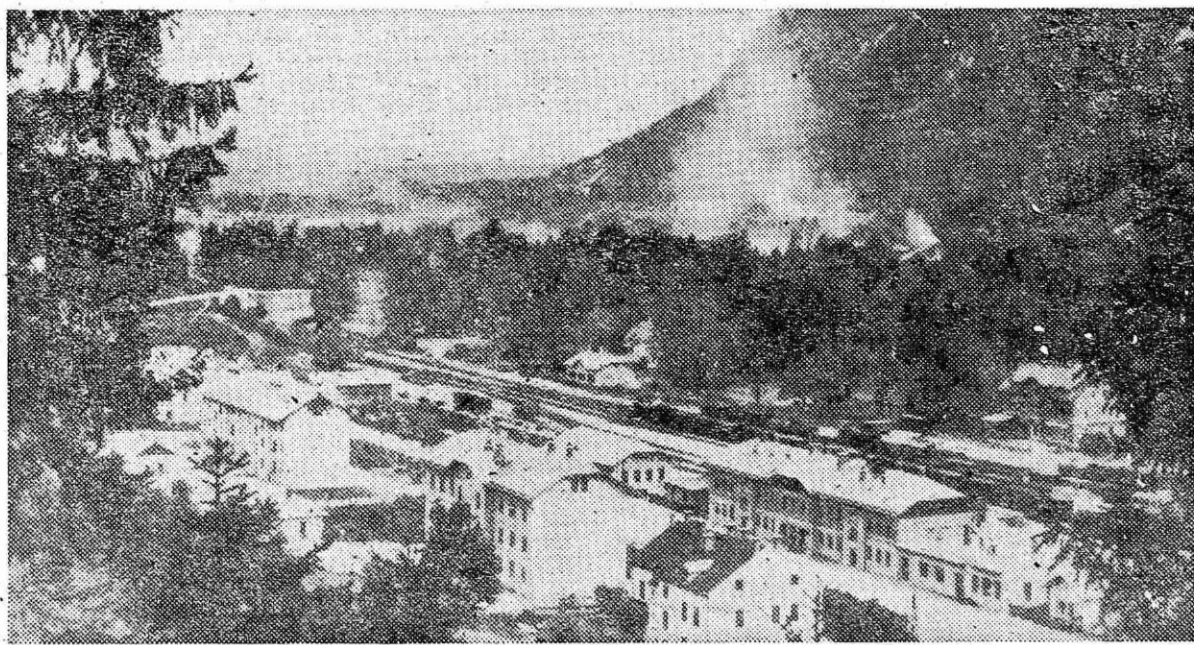
nam samo potrjuje domneve, da je to blato in mivko lahko nanosila voda le v mirnem toku, to se pravi stoječa ali lahna tekoča, voda, kajti povsod tam, kjer Sava hitro teče, zasledimo le debelejši izpran gramoz. Že to nam potrjuje, da je usad Mežaklje s svojo zemeljsko pregrado povzročil nabiranje vode v zgornjem delu Jesenic, ki se je širila od Mežaklje do podnožja Merce. Obstaja le vprašanje — kdaj se je to zgodilo?

O tem smo dolžni razmišljati že zaradi tega, ker je namreč nesprejemljiva navedba zgodovinarjev, da Gornjesavska dolina ni bila naseljena razen Dovjega vse do 14. stoletja. Res je, da ta opredelitev »Gornjesavska dolina« morda izločuje ožjo jeseniško dolino, ki je bila po navedbah zgodovinarjev skupaj z Belškim in Dobravskim poljem lahko naseljena že v drugem valu naseljevanja Slovencev, to se pravi vsaj v 10. stoletju. Če to velja, da z izrazom »Gornjesavska dolina« mislijo zgodovinarji res predel od Jesenic proti Rače, potem smo vsekakor dolžni iskati dokumente in dokaze o naseljenosti naše ožje doline še pred letom 1381, ko je izšel znani Ortenburški rudarski red, ki kot smo rekli, prvič omenja krajeno ime Jesenice. To že zaradi tega, ker so Jesenice prav gotovo obstajale prej, preden je bil napisan Ortenburški rudarski red, ker sicer bi se ne omenjale v tem rudarskem redu Jesenice kot nekakšno središče in sedež rudarskega sodnika, katerega mesto je bilo s tem rudarskim redom odprto.

Omenili smo že, da otipljivih dokumentov o naseljenosti, kakor tudi dokumentov o nastanku Jesenic starejšega datuma žal nimamo. Kje so vzroki za to, da dokumentov ni oziroma da se Jesenice prej ne omenjajo?

Že v enem prejšnjih nadaljevanj smo pri opisu nastanka Brixenske posesti omenili, da se v njihovih listinah imenuje le vaš Koroška Bela. Ker Jesenice pač niso sodile pod Brixensko posest je povsem razumljivo, da jih v njihovih listinah ne bomo našli. Dokumentov oziroma urbarjev o Ortenburški posesti na Gorenjskem pa ni oziroma se razen nekaterih posameznih listin niso ohranili. Iz tega lahko sklepamo, da so Jesenice lahko nastale prej kot v času kolonizacije, ne moremo pa tega trditi, dokler ne bomo zbrali prepričljivih dokazov.

Ko že razglabljamo o vsem tem in naštevamo vse mogoče variante, ne moremo mimo vprašanja, katero naselje oziroma kaj je bilo na Jesenicah najprej naseljeno, oziroma katero krajeno ime ali naselje je najprej nastalo. Pri tem mislimo na

Pogled na Jesenice okoli leta 1910.

Na sliki vidimo staro železniško postajo s premikalnimi tiri v ozadju, ki je bila zgrajena v času gradnje Karavanškega predora v letih 1901 do 1906. Prva zgradba levo predstavlja nekdanji hotel Paar (porušen pri bombardiranju 1. marca 1945). Druga in tretja zgradba sta novo zgrajeni železniški poslopji, kjer so dobili stanovanja železniški uslužbenci (tudi porušeni ob bombardiranju 1. III. 1945.).

V ozadju železniške postaje vidimo veliko poslopje, ki ga je zgradil jeseniški pek in lesni trgovec Ferjan. (Današnja trgovina Gramex). Preko vse doline pa se razprostira gozd nekdanje Hrenovice, za njo pa vidimo dimnike takratnih obratov Kranjske industrijske družbe. Ta slika je zelo zanimiva že zato, ker je posneta neposredno po izgradnji novega železniškega križišča in nastajajočega mesta Jesenic vzdolž novozgrajene državne ceste, od sedanjega hotela Korotan vzdolž železniške postaje in z nadvozom, mimo sedanjega fizikturnega doma, do upravnega poslopja takratne KID, kjer se je priključila na staro državno cesto. Odtod tudi ime, ki je starim Jesenčanom še dobro poznano »nova cesta«. Za ilustracijo naj pojasnim bralcem, da je prvotna državna cesta pri sedanjem Korotanu takratnem »Plahutarju« zavila preko jeseniških polj proti Starj Savi ter mimo graščine po obstoječi Fužinski cesti dalje do sedanjega bloka in upravne zgradbe TOZDtalnice preko Ukove, kjer sta se z novo cesto zopet spojili.

Plavž, Murovo in same Jesenice. Zanimivo pri tem je, če je bila Murova kot najstarejše naselje zametek kasnejših Jesenic, zakaj potem ta kraj ni obdržal prvotnega imena Murova, temveč je dobil ime Jesenice. Ali pa obstaja možnost, da so bile Jesenice morda samostojna naselbina, ki je v poznejšem času združila še Murovo v enotnem krajevnem imenu Jesenice. Morda bodo zgodovinarji in izvedenci, ki se bodo še bavili s tem vprašanjem našli pravi odgovor na gornja vprašanja in razmišljanja. Kakorkoli bi trenutno trdili, bi bilo morda napak.

Vseeno pa ne moremo mimo imena naselja Murova, ki je po svoje zelo zanimivo in ne najdemo v bližnji in daljni okolici sebi podobnega imena. Odkod ime Murova so se bavili že številni naši občani pred menoj. V neki razpravi oziroma zapisi pripovedi ene najstarejših občank Pristove mamc sem imel priliko brati, da je baje ime Murova nastalo iz besede »morija« in to zaradi močne epidemije kuge, ki je baje v 14. stoletju pomorila pretežni del prebivalcev v takratnem naselju (kako se je imenovalo?). Ker je kuga pač morila, se je iz tega osvojilo ime »Morija« in iz tega naj bi tako nastalo krajevno ime Murova. Te razlage pa iz določenih razlogov ne moremo sprejeti kot utemeljene niti sprejemljive, ker bi prvič naselje s kasnejšim imenom Murova, moralo imeti že svoje ime, in drugič, če bi imelo svoje ime je tako preimenovanje krajevnega imena praktično skoraj nesprejemljivo in tretjič, krajevno ime Murova, ki naj bi nastalo iz »morije«, je edinstven primer, saj krajev po tako krutih dejanjih ali pojmih le ne zasledimo v praksi.

Na raznih zemljevidih in v leksikonih krajevnih imen ter imenikih in registrih sem iskal podobno primerjavo za Murovo, vendar je nisem mogel najti. Še najbolj podobni primerjavi sta v naši reki Morava v južni Srbiji in kraj na zgornjem Stajerskem z imenom Murau. Seveda pa povezave s temi oddalejnimi kraji ne moremo iskati. Ob nadaljnjem razglabljanju in razčlenjevanju imena Murova sem prišel do dveh možnosti. In sicer, da je prvič ime Murova oziroma nastanek selišča zelo staro in sega še nazaj v dobo naseljevanja Slovencev, po drugi verziji pa obstaja možnost, da je tako naselje kot krajevno ime Murova znatno mlajše, sega morda v 14. ali 15. stoletje. Katera razlaga naj bi bila najbolj sprejemljiva, bodo odločili strokovnjaki za tovrstna vprašanja, v tem sestavku pa jih bomo le navedli kot možne.

V prvi varianti sem za nastanek imena Murova upošteval možnost, da bi lahko nastalo to ime po slovenskem rodovnem ali plemenskem poglavarju ali plemiču, ki se je mogoče kot prvi naselil v tem področju, ime pa naj bi mu bilo Miroslav. Naselbina po njem bi tako lahko dobila ime Miroslavova naselbina ali kasneje Miroslavova vas ali morda tudi Miroslavova zadruha, sicer pa lahko tudi kot Miroslavova zemlja. Ker so pa ljudje v starih časih daljša krajevna imena ali besede zelo radi krajšali, je lahko tako nastalo ime Mirova vas, Mirova naselbina ali Mirova lastnina. Nastaja le vprašanje, kako je iz »Mirova« nastalo »Murova«, vendar če upoštevamo takratno izgovorjavo besed spreminjajočo se v raznih obdobjih in po raznih dialektih, saj se je pravilna slovensčina oblikovala šele v zadnjih dveh stoletjih, potem lahko sprejememo kot možnost, da se je tekom stoletij, zlasti še z dotokom nemškega prebivalstva »i« spremenil v »u« in je tako nastalo krajevno ime Murova.

Kot drugo možno varianto za nastanek imena Murova pa bi lahko iskali prav v obstoječih močvirnih poljih na Jesenicah, zlasti če upoštevamo, da pomeni močvirje v nemškem jeziku Moor. Če bi iskali razlago za ime Murova v tej nemški besedi za močvirje, bi si pač morali tolmačiti to tako, da so se prebivalci, ki so obdelovali ta močvirna polja poimenovali po močvirju (v nemškem jeziku Moor) »Morovci«. Vas, v kateri so živeli, pa naj bi po njih dobila ime Morovska vas ali okrajšano Morova. Ker pa se je nemški dvojni »o« pri Slovencih čisto izgovarjal kot »u«, je prav lahko nastalo okrajšano ime Murova, ki se je ohranilo do današnjih dni. Slednja varianta je sicer možna, ima tudi osnovo, vendar je težje sprejemljiva kot prva, pa čeprav ima tudi določene pogoje, zlasti če upoštevamo, da je tudi ime reke Mure lahko nastalo prav iz močvirne reke, ali reke, ki teče iz Moora, kasneje pa se je preoblikovalo in ohranilo le ime Mura.

Prva varianta je tudi v zgodovinskem pogledu bolj sprejemljiva, zlasti če upoštevamo dejstvo, da je bilo prvič Jeseniško polje po ugotovitvah zgodovinarjev naseljeno vsaj v drugem valu naseljevanja Slovencev, drugič pa zato, ker je prav to

področje, če upoštevamo prve darilnice in delitve zemlje na Gorenjskem, ostalo vse do 13. stoletja svobodno in je tako rekoč šele z Ortenburžani prišlo v njihovo posest. Da pa je to ozemlje ali otok med freisinško in brinksensko posestjo lahko ostalo toliko časa svobodno, je razlog prav v tem, da je bilo last v času delitve zemlje enega ali več slovenskih plemičev, svobodnih kmetov ali pa morda kasazov. Šele v 13. stoletju, ko so slovenski plemiči obubožali in pod pritiskom kolonizacije izgubili svoj vpliv, so s spreminjajočim se upravnim redom v takratnem cesarstvu izgubili svojo samostojnost in zemljo. Podoben slučaj je bil namreč tudi v Bohinju, kajti kljub temu, da berno v darilnicah, da je zemlja med obema Savama sodila pod Briksen, lahko ugotavljamo, da se je briksenska posest v Bohinju končala nekako na meji pri Bistrici in Bitnjem, medtem ko je bila vsa ostala posest v Bohinju, tako spodnja in gornja dolina, v rokah svobodnih slovenskih kmetov, plemičev in kosezov. Briksenska gosposka si je tekom stoletij prigospodarila posamezne kmetije svobodnih ali pol svobodnih Slovencev, medtem ko je celotna posest le-teh šele v 14. stoletju oziroma 15. stoletju prišla upravno pod deželno vice-domsko upravo ali drugače povedano direktno v državno last. Prav iz navedenih razlogov se nam zdi prva varianta glede nastanka imena Murova bolj sprejemljiva, zakaj na tak način so razni kraji na Slovenskem dobili svoja imena, tako Radgona, Markovci, Braslovče, Blagovica, kakor tudi naša Radovljica in Doslovče.

Za Radovljico je dolgo časa veljalo mnenje, da je to ime nastalo iz nemške besede Rad, kar pomeni kolo. Tudi v ortenburškem grbu za mesto Radovljica je naslikan možki s kolesom v roki, vendar je naš jezikoslovec in izvedenec I. Pintar ugotovil nasprotno tezo. Dokazal je, da je krajevno ime današnje Radovljice nastalo iz staroslovenskega imena Radovan. Po prvem naseljencu Radovanu naj bi se imenovalo to naselje Radovanova vas, ki se je kasneje spremenila in prilagodila ljudski izgovorjavi v Radovico in kasneje v Radolico. Današnji oblika Radovljica je nastala šele v zadnjih desetletjih in jo ljudstvo v domači uporabi še ni sprejelo, kajti v dialektu se še vedno izgovarja Radolca. Torej toliko v podkrepitev in če bo ta varianta glede na nastanek krajevnega imena Murova iz okrajšanega staroslovenskega imena Miroslav — Miro — Murova sprejeta, potem lahko sodimo, da so zameški Jesenic daleko starejši od prvega dokumenta, ki Jesenice omenja oziroma, da je bilo področje današnjega mesta Jesenic naseljeno vsaj v 10. če ne že v 9. stoletju.

(Nadaljevanje sledi)

Plavž sv. Heme pod Koriti v Nomenju

V vseh dosedanjih nadaljevanjih smo opisovali potek raziskovanj tega plavža, kakor tudi ugotavljanje časa nastanka oziroma starosti in med drugim tudi potek izkopavanj, ki jih je vodil profesor Walter Schmid in njegove izjave in ocene o pomenu samega plavža za razvoj železarstva na Gorenjskem.

V zadnjem nadaljevanju smo vas seznanili tudi z delom naše ekipe v preteklem letu ter z izsledki, najdbami in ugotovitvami v času delovne akcije. Delo je bilo zaključeno v prvi fazi, čaka pa nas v bodoče še dokončni odkop domnevne livarne in restavriranje oziroma konzerviranje močno razpadajočega zidovja. Ko bo tudi to delo opravljeno, bo ta zanimiv srednjeveški železarski objekt na vpogled vsem, ki se za tovrstne kulturno-zgodovinske spomenike zanimajo.

Naj navedemo, da je naša delovna akcija med domačini vzbudila precejšnje zanimanje in številne komentarje. To je povsem razumljivo, saj so oživele stare pripovedi pri Nomenjčanih na čas, ko je plavžarila v Bohinju domnevna sv. Hema. Za ilustracijo naj navedemo, da so nas med delom obiskali nekateri domačini in nam pripovedovali zanimive stvari o delu in življenju tamošnjih plavžarjev, kakor tudi o domnevni lastnici tega plavža sv. Hemi.

Med domačini se je ohranila pripoved, da je grofica sv. Hema imela v posestvu to talilnico in nad njo ob stari srednjeveški tovarniški poti, ki je vodila skozi Bohinj in preko Baškega sedla na njena posestva v Furlaniji, tudi gradič. V tem gradiču je baje določen čas živela ali prihajala tja

ob plačilnih dnevih. Izplačevanje pri njej je po izjavah starih Nomenjčanov potekalo na dokaj svojstven način. Hema je imela nekakšen predpasnik z velikim žepom, v katerem je imela zlatnike — plačevala je baje s čistim zlatom — in sicer tako, da je vsak delavec, naj si bo rudar ali talilec, sam segel v žep in vzel le toliko, kolikor je dejansko zaslužil.

Še in še so nam pripovedovali ti očanci o tej domnevni lastnici talilnice v Nomenju pod Koriti. Med drugim so nam povedali tudi to, da je baje stal nekoč ali stoji še danes, tega ne vemo, vrh Baškega sedla spomenik ali spominski kamen, kjer sta se na povratku njenega moža grofa Viljema iz Furlanije baje sešla. Tudi v cerkvi v Nemškem rovtu je upodobljena podoba sv. Heme in njenega moža.

Vse to navajamo za ilustracijo in dokaz, kako živo so se ohranile te pripovedi med domačini. Manj pa so nam vedeli povedati ti ljudje o sami talilnici, kdaj je le-ta prenehala obratovati oziroma o svojih prednikih, ki so po vsej logiki sodeč morali plavžariti v tem plavžu. O tem nismo izvedeli skoraj ničesar, kar nam dokazuje drugo slabo stran ljudskih izročil, upoštevajoč pri tem dogodke iz novejši dobe. Tudi na vprašanje od kje naj bi vozili rudo, nismo dobili enakih odgovorov, pač pa smo zvedeli le-to, da rude niso kopali na Jelovici, temveč onstran Savice v pobočjih in obronkih Pokljuke ter da so jo s čolni vozili preko Save. Baje je v tistih časih struga Savice tekla pod sarko vasjo Nomenj, kjer so imeli tudi brod. To so po svoje zanimiva opažanja, ki jih velja ohraniti. Ob zaključku naj navedemo, da je v ostankih oziroma v ruševinah tega srednjeveškega plavža na prelomnici 19. in 20. stoletja živel neki puščavnik ali samotar, za katerega vedo povedati, da je bil zelo učen mož. Kaj je tam delal, kdo je bil in zakaj se je naselil v tem samotnem kraju žal ni ostalo ohranjeno.

Vendar moramo opozoriti, da ta ljudska izročila na žalost ne držijo v celoti, ker kot vemo iz življenja koroške grofice sv. Heme, ona svojih posesti na Kranjskem točneje na Gorenjskem ni imela, pač pa je imela ogromna posestva na Koroškem, Stajerskem, v Savinjski dolini, saj je znano, da je iz celotnih njenih posesti na Stajerskem v 10. stoletju nastala tako imenovana Slovenska marka ali mejna grofija, ki je mejila na Kranjsko in iz katere se je v poznejšem času razvila Stajerska mejna grofija ali dežela.

Da so si v Bohinju ohranili to talilnico kot plavž sv. Heme, si lahko tolmačimo le tako, da so pripovedi o grofici Hemi, ki je bila slovenskega porekla, prinesli s seboj Korošci, ki so živeli na ozemljih, last sv. Heme in so bila vsa ta pripovedovanja zanje toliko bolj živa.

Ni pa to prvi slučaj, da se neka talilnica prištevava v last sv. Heme. Podobno velja tudi za stare opuščene talilniške obrate v Brodu, ki so Bohinjecem tudi ostali v spominu kot talilnice sv. Heme. Isto pa velja tudi za plavžarske obrate na naših Jesenicah, saj v raznih virih zasledimo zapise, da je bil na Plavžu prvi talilniški obrat last sv. Heme. Takih in podobnih primerov je morda še več na Kranjskem, kar pa vsekakor ne drži, že glede na časovna odstopanja, kar smo zlasti v primeru talilnice oziroma plavža sv. Heme pod Koriti v Nomenju dokazali s pisanim dokumentom na podlagi katerega ugotavljamo skoraj šeststo let razlike od časa, ko je grofica Hema živela do časa, ko je bila ta talilnica last dr. Widerholdta zgrajena.

Ni naš namen, da bi hoteli spreminjati ime talilnice sv. Heme, saj jo pod tem naslovom tudi opisujemo, pod tem nazivom jo je iskal tudi prof. dr. Walter Schmid, skratka pod tem imenom se je ta obrat ohranil in naj tako tudi ostane.

Ob zaključku naj navedemo le še to, da kakor nam je uspelo ugotoviti čas nastanka talilnice, nam nikakor ni uspelo ugotoviti časa, kdaj je ta plavž ugasnil oziroma kdaj so prenehali obratovati. Vemo le to, da je v času, ko je naš zgodovinar Janez V. Valvasor hodil skozi Bohinj (to je bilo v drugi polovici 17. stoletja) bila ta talilnica v obratu in v posesti znanih fužinarjev Locatellijev. Vemo tudi to, da je vzporedno s to talilnico obratovala tudi talilnica v nižje ležečem Mašenacu, za katero pa nam ni uspelo zbrati niti toliko podatkov kot za omenjeni plavž sv. Heme, saj je sporna celo sama lokacija, kje je obrat stal, kdaj in koliko časa. Vemo le to, da je bil svoje čase v Bohinju zvon iz 17. stoletja, ki je bil lahko vlit le v eni izmed teh dveh livarn.

T. S.

KONEC

JESENIŠKE NOVICE

Na seji komiteja občinske konference ZK Jesenice minuli četrtek, 5. julija, so največ časa posvetili razpravi o gospodarskih gibanjih pri nas.

Pravzaprav je bila to posredovana informacija s seminarja centralnega komiteja ZK Slovenije z vodstvi občinskih organizacij, kjer je bilo v zgoščenih oblikah rečeno: pri sleherni gospodarski odločitvi o novih naložbah in porabi nasploh, moramo imeti pred očmi vprašanje, ali bo to povzročilo nadaljnje zniževanje realne življenjske ravni. Gre torej še vedno za potrebne stabilizacijske ukrepe in s tem za nadaljnjo utrjevanje našega gospodarstva. Vsekakor pa je treba zavreti nadaljnje nazadovanje standarda in CK ZK Slovenije se zavzema, da bi moral biti ta ob koncu leta vsaj enak standardu ob zaključku lanskega leta.

Srečanje rezervnih vojaških starešin

V kraju Belčišče, oddaljenem 28 km od Ohrida, SR Makedonija, je bilo na dan borca 4. julija III. srečanje rezervnih vojaških starešin Jugoslavije pod geslom »BRATSTVO IN ENOTNOST 72«.

To srečanje je letos sovpadlo s proslavo 30 letnice prvega osvobojenega ozemlja v Makedoniji med narodnoosvobodilno borbo, katerega središče je bila prav vas Belčišče. Srečanje in proslava sta bila pred veličastnim spomenikom, imenovanim »Bratstvo i edinstvo« v neposredni bližini vasi.

Iz Slovenije se je tega srečanja udeležilo 156 rezervnih vojaških starešin, občinski odbor ZRVS Jesenice pa sta zastopala Stanko Potočnik z Mojstrane in Jože Jelovčan z Jesenic.

J. J.

Poleg teh splošnih ugotovitev, so na zadnji seji komiteja občinske konference ZK Jesenice govorili tudi o gospodarstvu v naši občini. Kljub temu, da ob koncu minulega leta ni bilo v občini delovne organizacije, ki bi bila nelikvidna, prav tako ni delovne organizacije, ki bi imela blokiran žiro račun ali ki bi po sedanjih podatkih poslovala z izgubo, pa se moramo vseeno še vedno obnašati stabilizacijsko. Ti rezultati so prav gotovo rezultat naporov delovnih ljudi, v zadnjem času smo pričeli tudi nekaterim integracijam, ki so pozitivno vplivale na gospodarske rezultate. Vseeno pa v naši občini še prepočasno uresničujemo ustavna dopolnila, premalo se prizadevamo pri ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela povsod tam, kjer je to mogoče, treba pa bi bilo tudi pospešiti še nekatere zamišljene integracije.

Zveza komunistov, se zavzema, da naj bi bili boljši rezultati gospodarjenja predvsem rezultat boljšega dela in izkoriščanja notranjih rezerv, ne pa nekaterih administrativnih ukrepov. Pri komiteju občinske konference ZK tudi menijo, da bi morala sleherna delovna organizacija v občini izdelati akcijski program, kako še izboljšati gospodarjenje.

Poleg tega so na seji razpravljali tudi o nekaterih drugih stvareh. Domenili so se da mora biti organizacija ZK mobilizator občanov ob bližnji javni razpravi o predlogu republiške in zvezne ustave. Razpravljali so tudi o gradnji stanovanj za delavce. Domenili so se, da bodo v okviru političnih organizacij imenovali posebno komisijo, ki naj bi poleg samoupravnih organov, ki so po zakonu dolžni delovati na tem področju, poskrbela za gradnjo stanovanj za delavce.

Daljš časa so govorili tudi o delu aktiva komunistov — neposrednih proizvajalcev. Stri-

njali so se s programom dela in nalogami aktiva, menili pa so, da je treba delovnim ljudem povedati, kdo so delegati v omenjenem aktivu. Govorili so tudi o vsebini dela aktiva, vodjo Slavka Markelj na pa so vključili med člane komiteja.

Na četrtkovni seji so se dogovorili, da bo v okviru občinske konference tudi v času počitnic delovala skupina, ki naj bi tako sproti reševala vse probleme.

Na seji sveta za šolstvo, prosveto, kulturo in telesno kulturo pri skupščini občine prejšnji četrtek, so potrdili odredbo o cenah. Gre za neposredno družbeno kontrolo cen za storitve s področja otroškega varstva, vzgoje, kulture in športa.

Odredba določa, da mora skupščina občine dati soglasje k cenam oskrbnin v vzgojno varstvenih zavodih, za prehrano v šolskih kuhinjah in šolskih mlečnih kuhinjah, za podaljšano bivanje učencev v šoli in za male šole. Na seji so priporočili, naj bi omenjene cene v naši občini določali enotno preko temeljne izobraževalne skupnosti in skupnosti otroškega varstva. O cenikih oziroma spremembah cenikov za vstopnino kino predstav, za predstave gledališča, za športne prireditve in za druge storitve s tega področja, ki niso v pristojnosti federacije in republik, pa je treba skupščino občine oziroma ustrezno službo le obvestiti.

Ob hudem naliivu v ponedeljek med 3. in 5. uro so se ceste na Jesenicah spremenile v prave potoke, voda je na cesti prinašala kamenje, pesek in prst, na nekaterih mestih pa je voda povsem zalila tudi glavno cesto skozi Jesenice, saj kanalizacija ni mogla sproti požirati. Največ vode je bilo pri bencinski črpalki na Javorniku, kjer avtomobili nekaj časa sploh niso mogli voziti.

Voda je vdrla tudi v marsikatero hišo, kjer je zalila kletne prostore, tako da so imeli lastniki hiš in delavci komunalnega podjetja dosti dela.

Brez upoštevanja škode, ki jo je neurje povzročilo zasebnikom, ocenjujejo škodo na okoli 200 tisoč novih dinarjev. Zanesljivo pa je škoda večja, saj se bodo marsikje posledice pokazale šele pozneje. Od hudournikov je najbolj prizadet hudournik Ukova, kjer je voda, marsikje odnašala zemljo in spodkopavala obzidje.

Na cesti pod Golico se je vsul zemeljski plaz, ki je za nekaj časa onemogočil promet. Še vedno pa je za promet zaprta Dobravska cesta, saj je voda, ki je udarila iz kanalizacije odnesla del ceste.

Novice iz radovljanske občine

Izvršni odbor občinske konference SZDL je na zadnji seji 5. 7. med drugim razpravljal tudi o novi organiziranosti SZDL v občini. Glede na to, da je večini organov občinske konference — komisijam in odborom že potekel mandat, je bilo sklenjeno, da se do septembra izvršijo kadrovske priprave in evidentiranje kandidatov za te organe, ki jih bo konferenca imenovala na prvi jesenski seji.

Krajevna organizacija SZDL in ŽZB Stara Fužina je do začetka julija zbrala od 400 volilnih upravičencev okroglo 200 starih tisočakov za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu.

V sredo, 11. julija, je v navzočnosti predstavnikov občinske skupščine, vseh družbeno političnih organizacij, TIS in nekaterih delovnih organizacij v Radovljici — republiška podkomisija sekretariata za prosveto in kulturo verificirala delavsko univerzo Radovljice.

V šolskem letu 1972/73 je obiskovalo pouk na poklicni kovinarski šoli pri šolskem centru Radovljica 99 učencev. Od 35 učencev III. letnika je uspešno opravilo zaključne izpite 31 učencev. Največ učencev kovinarske stroke je iz Verige in Plamena. Šolo pa je obiskovalo tudi pet učencev iz zasebne obrti.

Še ta mesec bo krajevna skupnost Črnivec začela asfaltirati preostale makadamske ceste v naselju Brezje do pokopališča. Za ta dela bodo porabili 267.000 din, ki jih bo poleg krajevnega skupnosti prispevalo še TD Brezje in občinska skupščina.

Na 14. seji občinskega komiteja ZK 5. julija so sprejeli več sklepov o delovanju komunistov na področju povezovanja in sodelovanja organizacij združenega dela v občini. Ocenili in potrdili so sklepe medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko, ki so bili sprejeti 29. 6. ter obravnavali nekatera kadrovska vprašanja. Za namestnika sekretarja občinske konference ZK so izvolili tov. Jensterle Albina iz Radovljice.

Občinski svet zveze sindikatov je na zadnji 28. seji obravnaval organiziranost sindikata v občini in kadrovske priprave za nova občinska sindikalna vodstva. Pregledali so predloge evidentiranih možnih kandidatov za predsednika novega občinskega sveta in predsednike odborov. Sklenili so tudi, da bodo na jesen sklicali po TOZD zbere delavcev in vodstev osnovnih sindikalnih organizacij, na katerih bodo razpravljali o osnutku zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju.

Po odloku občinske skupščine je na pobudo zainteresiranih občanov zavod za urbanizem Bled pripravil dopolnilni zazidalni načrt za vzhodni del Lesc, po katerem je poleg dosedanjih 57 lokacij določenih še osem za izgradnjo individualnih hiš.

Od 1. januarja 1968 do 18. junija 1973, torej v pet in pol letih, je bilo za gradnjo šestih novih osnovnih šol porabljenega že 51.069.763,11 din, kar je bistveno več, kot je bilo predvideno. Vzroki za tako velike prekoračitve so predvsem v skokovitem naraščanju cen gradbenega materiala in instalacij, inflacijskem gibanju, devalvaciji ter ne nazadnje zaradi dopolnilnih del na objektih.

Turistično društvo Bohinj je že v predsezoni uredilo sprehajalne poti ob jezeru, parkirni prostor pri hotelu Jezero in postavilo 30 klopi za sprehajalce. Bohinj je v teh dneh poln turistov, ki so z ureditvijo kraja veliko bolj zadovoljni kot prejšnja leta.

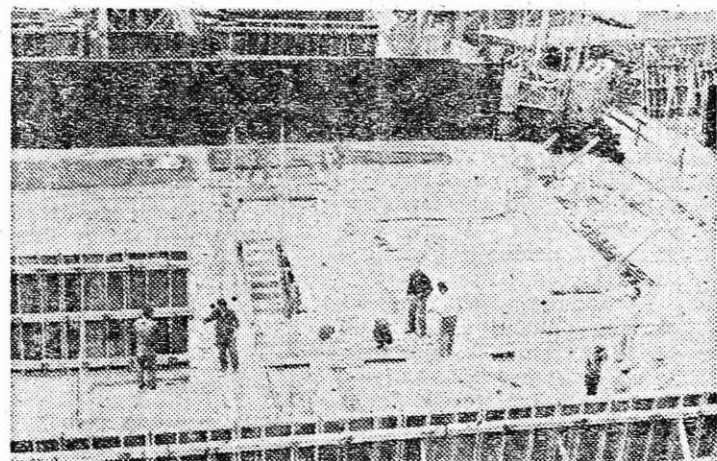
V okviru krajevnega praznika Bleda, ki ga vsako leto slavijo od 17. do 22. julija, bodo v ponedeljek, 16. julija, odprli v avli festikalne dvorane razstavo arhivskega gradiva o razvoju blejskega turizma od prvih začetkov do danes. Razstavo pripravlja mestni arhiv iz Ljubljane, financirajo pa jo kulturna skupnost Radovljica, TD Bled in občinska skupščina.

Na osnovni šoli dr. Josipa Plemlja na Bledu je preteklo šolsko leto uspešno izdelalo razred 91 % učencev. Po popravilih izpitih pa se je ta odstotek povečal kar na 95 %. K temu so brezdvomno pripomogli tudi ustrežnejši učni pogoji v novih prostorih.

Za ureditev letnega kopališča v Kropi, ki je bilo že skoraj neuporabno, so letos prispevali Plamen Kropa 4.000; Iskra Lipnica 10.000, Uko Kropa 10.000, Živila Kranj 10.000 in občinska zveza za telesno kulturo 30.000 din.

Na XI. republiškem padalskem prvenstvu v Ajčevščini so bili spet najboljši padalci člani ALC Lesce. Med posamezniki je postal republiški prvak Pesjak, na naslednjih štirih mestih pa so njegovi klubski tovariši Hrast, Lotrič in Bučič. ALC Lesce je tudi ekipni prvak SR Slovenije.

JR

Delavci SGP Sava Jesenice zahodno od nekdanjega pokopališča na Plavžu gradijo doslej največji stanovanjski objekt na Jesenicah. V stolpnici, ki bo 87 stanovanj. Predvidevajo, da jo bodo do zime spravili pod streho, do poletja prihodnjega leta pa uredili za vselitev. Zgradbo so doslej s pomočjo gradbenih elementov zgradili že do drugega nadstropja.

Ob razstavi Kmečka naselja in arhitektura v Dolini

V soboto, 7. julija so v novi šoli v Kranjski gori odprli etnografsko razstavo Kmečka naselja in arhitektura v Dolini. Strokovno jo je pripravil Gorenjski muzej v Kranju, gmotno pa so jo omogočile KS občin Kranj in Jesenice ter KS Slovenije.

Obsežno razstavno gradivo osvetljuje zgodovinsko podobo Doline, značilnosti v oblikovanju in organizaciji naselij, največji del razstave pa je odmerjen prikazu razvoja vaškega stavbarstva od 16. stoletja pa do konca 19. stoletja. V posebnem prostoru je z originalnimi eksponati prikazana notranja oprema dolinskih kmečkih hiš v 19. stoletju. V uvodnem delu razstave so kartografsko prikazana najstarejša zgodovinska sporočila o naseljih v Dolini. Dovje, Mojstrana in Rateče so najstarejše naselbine v prostoru zahodno od Jesenic. Dovje se v listinah prvič omenja leta 1033, sredi 12. stoletja so bile tu le štiri kmetije, ob koncu 13. stoletja pa je tu že stala trdna gruntarska vas. Vsaj ob koncu 12. stoletja je gotovo obstajalo tudi naselje v Ratečah, kar dokazujejo najnovejša odkritja arheologov v podružnični cerkvi sv. Tomaža. Razmema zgodaj se je razvila še fužinarska naselbina v Mojstrani; fužinarski zaselek je tu obstajal že ob koncu 13. stoletja. Med najmlajša naselja spadajo Rute (Gozd-Martuljek) in Srednji vrh.

Za mlajše poreklo naselij govori že njih raztresena oblika. V sredini 18. stoletja so tu kmetije označene kot rovti — t. j. krčevine sredi gozda; domače ime Rute je tako kot »rovt« spačenka nemškega imena gerent, ki pomeni krčevino. Kranjska gora se v zgodovinskih listinah prvič omenja leta 1362. Za mlajše poreklo Kranjske gore govori tudi domače ime Borovska vas. Borovce so imenovali okoličani kmetje, ki so se naselili na krčevinah v borovem gozdu, mogoče je tudi, da so jih poimenovali po koroških vaseh, od koder so prišli. Naselitev Doline s koroške strani ugotavljajo zgodovinarji, te dokazujejo govorne značilnosti Dolincev pa tudi živo ljudsko izročilo.

Pomembno gibalno v razvoju naselij v Dolini je bila njena prometnost, saj je že v rimski dobi to vodila manj pomembna tovarna pot čez Koroški prelaz. Razvoj naselij je pospeševalo tudi fužinarstvo.

V zgodovinski in etnografski podobi Doline je konstantno prisoten pomen koroške poti. Stara pot je vtisnila svojo sled v obliko vasi. Najstarejša — 4. j. strnjena gruntarska jedra vasi so se razvila ob glavni vaški poti, ki je hkrati del poti z značajem meščanske povezave. Z razvojem kajzarstva v 15. stoletju pa v 16. stoletju so nastajale naselbine vaške ravčine naradno in najbolj pu-

stem srenjskem svetu, kajže, ki so raztresene ob glavni vaški poti — kot podaljški gruntarskega dela vasi — že s svojo lokacijo dokazujejo, da so nastale v neposredni zvezi s prometom po koroški poti; njen pomen se je posebno dvignil v 1. polovici 18. stoletja, ko je bila razglašena za drugo najvažnejšo zvezo s Trstom.

Vse do zgraditve železnice leta 1870, je bila Dolina v gospodarskem in kulturnem pogledu tesno povezana s sosednjimi alpskimi deželami. V 16. in 17. stoletju sta gruntarska hiša v Dolini in ona v sosednji Ziljski dolini najnaprednejši. Pri gradnji hiše se premožni ziljski in dolinski kmet vzgleduje v sodobni meščanski hiši in v arhitekturi podeželskih fevdalnih dvorcev. V obeh dolinah se že tedaj pojavijo prve nadstropne zidane hiše (npr. pri Pečarju Podkorenem, pri Merkelnu na Srednjem vrhu, pri Kočanč na Dovjem). Razvoj hiše v nadstropje, ki ga oklepa rezljan gank, je splošnejši v 18. stoletju. Med zgodnejše take primere spada Hlebanjeva hiša na Srednjem vrhu. Letnica 1506 na stropnem tramu v hiši in 1. 1696 na lesenem nadstropnem delu dobro osvetlujeta njen razvoj.

Prostorska členitev hiše, bogastvo klesanih stavbnih členov (okenski okviri, bangerji) dokazujejo precejšnjo gmotno moč dolinskih kmetij od 16. stoletja dalje. Trdnost kmetij osvetlujejo tudi obsežna gospodarska poslopja — hlevi. Značilna konstrukcija

sten v nadstropnem delu hlevov — t. j. leseni opaži med zidanimi stebri kažejo na vplive s koroške strani. Mnogo skupnih značilnosti v ljudskem stavbarstvu obeh dolin (Dolina, Ziljska dolina) je ohranjenih tudi po domovih socialno šibkejših vaščanov: (oblike domov, oblike kombinacije lesa in kamna. Na zvezi s Tirolsko kažejo kajžarski domovi, ki so oblikovani tako, da se odpirajo iz veže vrata neposredno v hlev ali pa tudi posredno (skozi prostor »pod uto«).

V notranji opremljenosti dolinskih hiš zavzema poslikano pohištvo pomembno mesto. V 19. stoletju je Dolina pomembno slikarsko žarišče, tu je delovalo več slikarjev z različno mero slikarskega znanja. Poslikavali so skrinje, postelje, zibelke, jedilne omare, vrata hiš in kamer ter zidnih omaric za vse — za premožne in revnejše vaščane. V Dolini je bila kultura poslikanega pohištva bolj živa kot v drugih območjih Gorenjskega; tudi temu so vzrok tesni stiki s sosednjimi alpskimi deželami. V Kranjski gori in Podkorenom je ohranjenih nekaj poslikanih stropov, to je posebnost, ki ji ne moremo iskati vzgledov drugod kakor v sosednjih alpskih dezelah; umetnost poslikanih stropov je bila živa posebno na Tirolskem.

V sestavku smo nanizali le nekaj najpomembnejših vsebinskih prvin s te razstave, ki obsega 184 fotografij, 30 načrtov in kart, originalnih predmetov. Fotografije s panoramskimi motivi je za razstavo prispeval mojster fotografije Jaka Čop.

A. Novak

Jeklar na zaključku četrtega kulturnega tedna v Šentvidu pri Stični

V Šentvidu pri Stični, ki je zibelka Slovenskega okteta, je bil v nedeljo zaključek četrtega kulturnega tedna, ki je bil posvečen 500-letnici kmečkih uporov na Slovenskem. Zaključka se je udeležil tudi jeseniški moški pevski zbor Jeklar, ki je nastopil na dopoldanskem taboru pevskih zborov samostojno, popoldne pa je sodeloval v večtisočglavi pisani povorki in nastopil v skupnem zboru, ki je štel blizu 2000 pevcev in zapel pod vodstvom Radovana Gobca tri pesmi, ki so bile posvečene proslavljanju letošnjih obletnic kmečkih uporov. Jeklar je na samostojnem nastopu s Prelovočvo »Sedem si rož« in Foersterjevo »Gorenjci« izredno uspel in bil deležen nepričakovanega priznanja in dobil od odbora za kulturni

teden v Šentvidu pri Stični posebno priznanje.

Člani pevskega zbora Jeklar, med katerimi je bil tudi 90-letni Cena Ambrožič, častni član zbora, so hvaležni za povabilo na sodelovanje na Taboru pevskih zborov v Šentvidu. Navdušeni nad lastnim uspehom in nad nepozabnim doživetjem na zaključni dan kulturnega tedna, so sklenili, da se bodo udeleževali tudi v prihodnje omenjene prireditve.

Dopisujte v Železarja

Miklova Zala na zgodovinskih tleh

Slovenski narod praznuje letos 500-letnico kmečkih uporov na Slovenskem ter 400-letnico velikega hrvaško-slovenskega upora, torej brez dvoma jubileja, ki veljata enemu izmed najpomembnejših dogodkov v zgodovini slovenskega naroda. V tem razvoju so doprinesli svoj delež tudi koroški Slovenci, saj je do prvih kmečkih uporov prišlo prav na Koroškem. Zato se koroški Slovenci zavestno vključujejo v praznovanje obletnic kmečkih uporov.

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu se je odločila, da za to priložnost uprizori ljudsko igro »Miklova Zala« in to na zgodovinskih tleh v Svatnah nad St. Jakobom v Rožu. Do tega sklepa je prišla, ker smatra, da je igra »Miklova Zala« posebno izrazita manifestacija narodne zvestobe, kajti Zala je za slehernega koroškega Slovence in pripadnika slovenskega naroda sploh simbol, ki ga že stoletja vzpodbuja v borbi za obstoj. Zato ni čudno, da so prav uprizoritve Miklove Zale, kjerkoli in kdajkoli so se vrstile, vedno znova privabljale množice občinstva. Brez dvoma pa so pred leti privabile največ obiskovalcev uprizoritve Miklove Zale na zgodovinskih tleh v Svatnah.

To zvestobo bodo koroški Slovenci izpričali, ko se bodo udeležili uprizoritve Miklove Zale na zgodovinskih tleh v soboto, 4. avgusta 1973 (v primeru slabega vremena bo prireditve v soboto, 11. avgusta) s pričetkom ob 20. uri v Svatnah nad St. Jakobom v Rožu.

Hkrati pa bo to nova priložnost, da izpričamo nerazdružljivo povezanost Slovencev iz vseh predelov slovenske zemlje.

Slovenska prosvetna zveza

OPOZORILO: Zveza kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice bo za ogled uprizoritve organizirala posebni avtobus. Podroben razpis bomo objavili v prihodnji številki Železarja.

Odbor kluba o Listih in bodočem delu

Pretekli teden se je na redni seji sestal odbor kulturno umetniškega kluba, ki deluje pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Na seji so analizirali zadnjo, enajsto številko LISTOV, kulturno umetniške priloge Železarja in določili okvir 12. številke, ki bo izšla za občinski praznik. Razen tega so govorili o letošnjem proračunu kluba in o programu dela.

Ko so kritično analizirali zadnjo številko Listov, so ugotovili, da so dosegli tako v pogledu vsebine, kot številu sodelavcev pomemben napredek, čeprav so v enem ali dveh primerih zdrknili pod doseženo kvaliteto poprečje in vsebinsko odstopanje od sprejetih principov. Menili so, da bodo recenzije morale biti še bolj kritične, ker le take lahko pospešujejo nadaljnjo kakovostno rast Listov. V prihodnje bo potrebno tudi spreminjati razmerje med poezijo in prozo v korist proze. Več pozornosti bo potrebno posvetiti polemičnim razpravam o kulturi, marksistični etiki, razvijati gloslo in satiro, kritično spregovoriti o kulturnem snovanju v občini in sploh razširjati vsebino Listov na vsa področja kulturnega snovanja (glasba, gledališče, likovna dejavnost, bralna kultura, filmska vzgoja, zgodovina oz. spomeniško varstvena dejavnost, šolstvo in podobno). Govorili so tudi o nekaterih novih sodelavcih, ki jih bodo poskušali pridobiti k oblikovanju Listov.

V nadaljevanju seje so okvirno določili vsebino 12. številke Listov, ki bo izšla za občinski praznik — 1. avgust. Že v tej številki bodo poskušali uresničiti nekaj novih vsebinskih spodbud, izrečenih na seji.

Ko so govorili o programu dela, so sprejeli projekt založniške dejavnosti za naslednja tri leta in se dogovorili, da bodo v jeseni pripravili nekaj literarno-glasbenih

večerov kot svoj prispevek k mednarodnemu letu knjige, ki je podaljšan do konca tega leta. Ker so od kulturne skupnosti občine Jesenice za svojo dejavnost prejeli 30.000 din namesto 45.000 zaprosenih, bodo morali skrajno racionalno trošiti svoja sredstva in se prizadevati, da čimprej razprodajo knjige, ki so jih doslej izdali.

Na seji so tudi kritično spregovorili o poeziji Tomaza Šalamuna, za katero je letos prejel slovensko Prešernovo nagrado. Mnenja so bili, da je to grobo odstopanje od marksistične etike in sploh od norm, ki naj bi veljale pri podeljevanju tako pomembnega slovenskega priznanja. Nekaj kritičnih misli je bilo izrečenih tudi o koroški slovenski reviji Mladje, ki izhaja v Celovcu, glede nekaterih dezinformiranih prispevkov in glede nekaterih avtorjev iz vrst slovenskih političnih emigrantov. Ta pojav, so ugotovili na seji, je prisoten tudi v nekaterih slovenskih literarnih revijah, ki objavljajo prispevke slovenskih političnih emigrantov medtem ko na primer slovenski ustvarjalci na avstrijskem Koroškem le redko dobijo prostor v teh revijah.

Zelo uspešno sejo odbora so zaključili z ugotovitvijo, da se bodo morali večkrat sestati in tako kritično kot na tej seji spregovoriti tako o svojem delu kot o vseh tistih negativnih pojavih, ki spremljajo razvoj kulture v ožjem in širšem prostoru.

HEROJ TITO

To je knjiga o predsedniku Titu, o njegovem življenju in delu. Knjiga je bogato ilustrirana in je zaradi načina pisanja primerna tudi za učence osnovne šole. Govori o revoluciji in povojni izgradnji, o samoupravljanju in zunanji politiki. Jugoslavije skozi osebnost predsednika Tita kot ustvarjalca in simbola demokratične socialistične družbene ureditve.

VSEBINA

OTROSTVO IN MLADOST — Ta del opisuje Titov rojstni kraj, njegovo družino, šolanje, Hrvatsko Zagorje in tamkajšnje prebivalce. Titovo zaposlitev in prva spoznanja o družbenih nepravilnostih. Nadalje govori o njegovem služenju vojaškega roka, o sodelovanju v vojni, v kateri je bil ranjen in ujet, o pobegu iz taborišča in povratku v domovino.

DELO V PARTIJI — To je obdobje med obema vojnama, ki pripoveduje o Titu kot predvojnem revolucionarju. Tito postane član KPJ, v Kraljevi in Smederevski Palanki zaradi revolucionarnih idej izgubi zaposlitev, nato začne delati v ilegali in prevzame partijsko vodstvo.

OD VSTAJE DO OSVOBODITVE — Napad na Jugoslavijo in dogodki pred tem. Okupatorjev teror. KPJ poziva jugoslovanske narode k vstaji. Ustanavljanje prvih partizanskih enot. Tito postane komandant oboroženih sil — partizanskih narodnoosvobodilnih enot. Prvo zasedanje AVNOJ v Bihacu, svetovna podpora narodnoosvobodilnemu boju. Tito je ranjen. Drugo zasedanje AVNOJ, Tito postane predsednik NKOJ in dobi naslov maršala. Desant na Drvar in umik na otok Vis. Ustvarjanje in utrjevanje oblasti na osvobojenem ozemlju. Osvoboditev Beograda in Titov prihod v osvobojeno glavno mesto. Osvoboditev cele Jugoslavije in konec druge svetovne vojne.

IZGRADNJA SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE — To je najboljirnejše poglavje in obsega več tem.

OBNOVA PORUŠENE DOMOVINE — Ustvarjanje socializma, mladinske delovne akcije, industrijski razvoj.

ZUNANJA POLITIKA — Obračun z Informbirojem. Ugled Tita in Jugoslavije v svetu raste. Titova srečanja s svetovnimi državniki, njegova politika neuvrščenosti kot protitež blokovski politiki. Tito postane simbol miru v svetu.

SAMOUPRAVLJANJE — Leto 1950. Tito prikaže osnove samoupravljanja z Zakonom o delavskem samoupravljanju. Samoupravljanje postane temelj družbene ureditve Jugoslavije.

BRATSTVO IN ENOTNOST — Temelj naših družbenih odnosov, naša največja vrednota za doseg zadanih ciljev. Tito drugi postane heroj.

Knjiga je velika 17 x 24 cm, ima 160 strani, tiskana je na najboljšem papirju, v njej je 20 črno-belih in 64 barvnih fotografij. Ovitek je večbarven. Cena 60 din.

ORBITAL — PROGRES

Ljubljana, Prečna 4.II

NAROCILNICA

Podpisani nepreklicno naročam fotomonografijo »HEROJ TITO« po ceni 60 din.

IME IN PRIIMEK

Kraj, ulica, h. št.

Pošta in pošt. št.

Datum:

Podpis naročnika:

Naročilnice oddajte do 20. julija na uredništvo Železarja. Na naročilnici navedite ali želite knjigo v slovenskem ali srbohrvaškem jeziku. Knjigo bodo naročniki lahko plačali v dveh obrokih s položnico, ki jo bodo dobili skupaj s knjigo.

Obvestilo vozačem iz Gornjesavske doline

Cestno podjetje Kranj, je obvestilo vsa avtobusna podjetja, ki vozijo na relaciji Jesenice — Kranjska gora, da bodo predvidoma 23. julija zaprli cesto I/1a na odseku Belca. Obvoz bodo uredili po trasi nekdanje železnice. Zaradi zapore ceste, se avtobusna postajališča prestavijo, in sicer:

1. Avtobusna postaja iz Belce se prestavi h gostišču »Kopa«.

2. Avtobusna postaja pri mostu ostane za smer Jesenice — Kranjska gora na istem mestu.

3. Iz smeri Kranjska gora — Jesenice se prestavi avtobusna postajališče pred zaporo iz smeri Kranjske gore.

Zapora ceste bodo izvedli zaradi rekonstrukcijskih del na cesti I/1a in bo zapora trajala 42 delovnih dni.

OBVESTILO POTROŠNIKOM

DEŽURNE TRGOVINE V NEDELJO, 15. JULIJA

— samopostrežna na Plavžu

— samopostrežna Specerija market Union

— samopostrežna Zarja, Kašta 3, na Koroški Beli

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

14. in 15. julija ameriški barvni film CLOVEK ZAKONA ob 17. in 19. uri, režija Michael Winner, v glavni vlogi Burt Lancaster

16. in 17. julija amer. barvni film AVTO SMRTI ob 19. uri, režija Richards C. Sarofian, v glavni vlogi Barry Newman

18. julija ameriški barvni film PUSKE ZA APACE ob 19. uri, režija William Wilney, v glavni vlogi Audie Murphey

20. julija ameriški barvni film LJUBIMCI IN OSTALI TUJCI ob 19. uri, režija Cy Howard, v glavni vlogi Bonnie Bedelia

21. julija španski CS barvni film PAZI NA KROKARJE GRINGO ob 17. in 19. uri, režija John Wood, v glavni vlogi Craig Hill

KINO PLAVZ

14. in 15. julija ameriški barvni film AVTO SMRTI ob 18. in 20. uri

16. in 17. julija ameriški barvni film CLOVEK ZAKONA ob 20. uri

19. julija ameriški barvni film ZDRAVNIKI IN NJIHOVE ZENE ob 20. uri

20. julija ameriški barvni film PUSKE ZA APACE ob 20. uri

21. julija nemški barvni film SMRTNA ZMORA V WINDRIVERU ob 18. in 20. uri

DOVJE-MOJSTRANA

14. julija ameriški CS barv.

ZAHVALA

Vsem, ki ste počastili spomin dragega očeta

SIMONA COPA

se iskreno zahvaljujem. Hvala vsem za izraženo sožalje, za cvetje, domačemu gasilskemu društvu in sosednjim društvom za spremstvo in govornikoma gasilskega društva Zabreznica in Savskih elektrarn Moste za poslovilne besede.

Čopovi in Mežekovi

ZAHVALA

Ob prerani izgubi drage žene, mame, stare mame in babice

PAVLE KORBARJEVE

se zahvaljujem sorodnikom, vaščanom Kočne, prijateljem in znancem, ki so nam ob njeni prezgodnji smrti stali ob strani in darovali vence in cvetje.

Iskrena hvala zdravnikom in sestram internega oddelka jeseniške bolnice ter dr. Vidi Rojcu za obiske na domu.

Organizaciji ZB Blejska Dobrava, pevcem, godbi in govornikom za poslovilne besede in vsem, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti iskrena hvala.

Zaljubljeni: mož France, brat Rudi, otroci z družinami in ostalo sorodstvo

ni film INSPEKTOR MADIGAN

15. julija španski angleški barvni film MLADENIC, ZAKAJ UBIJAS

21. julija ameriški barvni film AVTO SMRTI

KINO KRANJSKA GORA

14. julija španski angleški barvni film MLADENIC, ZAKAJ UBIJAS

15. julija ameriški barvni

film ZDRAVNIKI IN NJIHOVE ZENE

18. julija ameriški barvni film AVTO SMRTI

19. julija ameriški barvni film PUSKE ZA APACE

21. julija ameriški barvni film CLOVEK ZAKONA

KINO DELAVSKI DOM JAVORNIK

14. julija francoski barvni film SKUPNA MIŠA IN POSTELJA ob 19.30 uri

15. julija ameriški CS barvni film INSPEKTOR MADIGAN ob 19.30 uri

21. julija ameriški barvni film ZDRAVNIKI IN NJIHOVE ZENE ob 19.30 uri

PAZI SE KROKARJA GRINGO, španski barvni western, naravno spet popeljal med razbojniško tolpo in revolveraše na Divji Zahod. Film je na sporedu v kinu Radio na Jesenicah.

ZAHVALA

Zahvaljujem se sindikalnemu odboru strojnih delavnic, ki mi je omogočil brezplačen oddih na morju. Iskrena hvala tudi osebju v počitniškem domu Crikvenica za dobro hrano in solidno postrežbo.

Prestrl Anton, strojne delavnice

ZAHVALA

Delovnemu kolektivu Zelenarne izrekam iskreno zahvalo za preudarno odločitev, da je v bolnici Jesenice nabavil opremo za sobo za intenzivno nego (kisik šotor), ki je bistveno pripomogel k ozdravitvi moje težke bolezni. Hkrati se zahvaljujem zdravniškemu osebju jeseniške bolnice za takojšnjo pomoč.

Herman Rakar, upokojenec Zelenarne

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru VEN se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Srečko Murnik VEN — Bela

ZAHVALA

Vsem sodelavcem obrata plavž se iskreno zahvaljujem za dolgoletno tovariško sodelovanje in še posebno za darilo, ki sem ga prejel ob upokojitvi.

Sodelavcem želim na delovnih mestih še veliko delovnih uspehov.

Anton Tavčar

RAZPIS

Odbor društva upokojencev Javornik — Koroška Bela razpisuje

prosto delovno mesto točajke v bifeju v domu na Javorniku. Delovni čas je vsak dan, razen ponedeljka, ko je dom zaprt, od 10. do 12. ure ter popoldan od 16. do 21. ure. Plača po tarifnem pravilniku, oziroma po dogovoru. Prednost imajo mlajši upokojenci, ki so vsaj delno večji te stroke.

Prijave sprejemajo v domu, vsak torek od 9. do 12. ure, kjer dobite tudi ostale informacije.

Odbor DU Javornik — Koroška Bela

HOKEJSKI DROBIŽ

Sredi vročih poletnih dni le redko pomislimo na hladne zimske dneve in na naš najljubši šport v tem času — hokej na ledu. To nas je spodbudilo, da smo zbrali nekaj hokejskih novic.

Novoustanovljeni upravni odbor hokejskega kluba Jesenice, ki šteje 29 članov, je imel konec prejšnjega tedna svojo konstituantno sejo. Na seji so poleg zadolžitve posameznih članov odbora, izvolili za novega predsednika kluba Emila Ažmana, podpredsednika pa sta postala Janez Kopriva in Mitja Medveščak.

Jeseniški hokejisti nimajo sreče v tekmovanju za evropski pokal prvakov, že v prvem kolu se bodo srečali s prvaki Čkoslovaške, moštvom Tesla iz Parbudic.

Hokejski delavci iz Avstrije in Jugoslavije so poleg že priljubljenega tekmovanja za Alpski pokal, ustanovili še tekmovanje za pokal Karavank, v katerem bosta, poleg dveh avstrijskih moštev, nastopili še ekipe Olimpije in Jesenice. Tekmovanje bo za ta moštva učinkovita priprava za letošnjo sezono, saj bodo srečanja v prvi polovici septembra.

Letošnje državno prvenstvo v hokeju na ledu bo potekalo povsem drugače, kot lani. Letos bo prva liga štela le štiri člane in sicer: Olimpija, Medveščak, Partizan in Jesenice. Vsaka ekipa bo z vsako ekipo odigrala po šest tekem — tri na domačem in tri na igrišču nasprotnika. Če pri tem upoštevamo še to, da se bodo naši hokejisti pomerili z Olimpijo poleg državnega prvenstva še v tekmovanju za pokal Karavank, možnost pa je tudi v tekmovanju za Alpski pokal je očitno, da bomo v tej sezoni imeli rekordno število srečanj dveh naših najboljših hokejskih moštev.

Hokejisti prvega moštva Jesenice, so že v maju pričeli s suhimi kondicijskimi pripravami za novo sezono. Trenirajo v popoldanskem času štirikrat na teden (v ponedeljek, torek, četrtek in petek), treninge pa vodi sovjetski trener Boris Ivanovič Afanasijev. Treningov se udeležuje po prečno petnajst igralcev, ostali pa trenirajo dopoldne.

Tudi moštvo Kranjske gore, ki je v lanskem prvenstvu izpadlo iz I. zvezne lige, se redno pripravlja za novo sezono. Ekipa bo sestavljena iz perspektivnejših in mlajših igralcev lanskega moštva Kranjske gore in celotne mladinske ekipe. V letošnjem prvenstvu

bo pomlajena Kranjska gora nastopala v II. zvezni ligi skupaj z moštvoma Vardar (Skopje), INA (Sisak), Mladost (Zagreb), Vojvodina (Novi Sad) in Triglav (Kranj).

Kot vse kaže se Gorazd Hiti, bivši igralec Jesenice, ki je bil posojen za eno sezono 1972/73 ljubljanski Olimpiji, ne bo vrnil na Jesenice. Po izjavah, ki jih je dal v našem tisku se je ta igralec odločil, da bo še eno sezono ostal v Ljubljani. Obiskuje redno kondicijske

treninge Olimpije, kar le potrjuje izjavo in tako ga žal tudi letos ne bomo videli v vrstah naših najboljših hokejistov.

Konec tega tedna bo v Ausburgu (ZRN) seja sekretariata tekmovanja za Alpski pokal, kjer bodo razpravljali o sistemu tekmovanja v letošnji sezoni. Na tem sestanku bodo prisostvovali predstavniki Italije, Švice, ZRN, Avstrije in Jugoslavije.

K O Š A R K A

Jeseniška košarka v resni krizi

Pred štirinajstimi dnevi se je končal prvi del tekmovanja v prvi republiški košarkarski ligi. Tekmovanje je še enkrat pokazalo, da je jeseniška košarka v resni krizi. Naši fantje so dosegli tudi neslaven rekord, ki se ga košarkarski delavci in prejšnje generacije igralcev ne spominjajo. V enajstih kolih najkvalitetnejšega republiškega tekmovanja je bila moška ekipa Jesenice prav tolikokrat premagana in je tako na zadnjem mestu prvenstvene lestvice. Tako so naši košarkarji po skoraj desetletnem uspešnem tekmovanju v slovenski ligi, letošnji najresnejši kandidati za izpad, saj imata dve predzadnji moštvi — to sta Litija in Lesonit po šest osvojenih točk.

Če pri vsem tem upoštevamo še to, da so v začetku spomladanskega dela prvenstva iz ženske republiške lige izstopile tudi košarkarice, ki so bile vrsto let najboljše v Sloveniji, samo še potrjuje, da je ta šport na Jesenicah prišel v izredno težaven položaj in je vprašanje, ali ga je moč sploh dvigniti na približno tako raven, kot je bil v preteklih letih.

Če se vprašamo zakaj je do takega stanja sploh prišlo, ne moremo mimo ugotovitve, da so se napake in nepravilna politika iz preteklih let, predvsem pri vodenju tega športnega kolektiva, pokazala šele v letošnji sezoni.

Kar se tiče moške ekipe v letošnjem prvenstvu, lahko rečemo, da je moštvo pričelo tekmovanje nepripravljeno, tako fizično kot psihično, kar je bilo usodno za pomlajene vrste jeseniškega moštva. Dogajalo se je, da igralci med tekmo niso vedeli, katero izmed najosnovnejših taktik naj bi uporabili v napadu in obrambi,

kar je nesporejljivo za košarko, ki dopušča uporabo najrazličnejših napadalnih in obrambnih variant. Ravno zaradi tega so izgubili nekaj tekem, ki bi jih lahko z malenkostnim izboljšanjem pri vodenju tekem in poznavanju najosnovnejših taktičnih možnosti, zagotovo odločili v svojo korist. Poleg tega niti treningi niso bili dobro obiskani, pa tudi disciplina ni bila najboljša. Vsi ti važni elementi in vrsta manj pomembnih je pripeljala naše moštvo na mesto, ki mu po vloženem delu tudi pripada. Pri tem pa ne moremo mimo tega, da so naši mladi košarkarji na nekaterih tekmah, kljub številnim pomanjkljivostim prikazali na trenutke dobro in učinkovito igranje, s katero so igrali nekaj časa povsem enakovredno tudi s precej boljšimi ekipami.

Resnica o jeseniški košarki je grenka in pred vodstvom kluba je odgovorna in težka naloga, da čimprej sprejme določene ukrepe za izboljšanje stanja v košarkarskem klubu.

D.

Naš sodelavec — fotoamater Anton Kocjančič je takole registriral proslavljanje planincev na Sljemenu preteklo nedeljo

Šah

Prvak Železarne v šahu — ekipa HVŽ

Dne 20. junija je bilo za ključeno šahovsko sindikalno prvenstvo železarne Jesenice. Prvo mesto si je ponovno priborila ekipa HVŽ s 44 osvojenimi točkami. Sledijo ekipe varnostna služba, OTK in upravne službe, s 37 in pol točkami.

Varnostna služba je v medsebojnih dvobojih zmagala z OTK in upravnimi službami in se tako uvrstila na drugo mesto. Ekipi OTK in upravne službe pa sta igrali med seboj za tretje mesto. Rezultat dvoboja je bil ponovno neodločen 2:2, vendar je OTK zmagal na prvih dveh deskah in si tako priboril tretje mesto, upravne službe pa četrto. Sledili so: 5. ekipa vzdrževanje elektro naprav, 6. strojno vzdrževanje in 7.—8. strugar na valjev in elektroodni obrat itd.

Letos je bilo tekmovanje prvič organizirano po liga si-

stemu in je vsaka ekipa igrala z vsako. Ravno tako ni bilo to brzopotezno tekmovanje kot do sedaj, ampak je vsak tekmovalac imel pol ure časa za premislek za vso partijo. Tak sistem zanesljivo bolj ustreza igralcem, ki ne igrajo stalno šaha in sodelujejo le na raznih sindikalnih prvenstvih. S tem pa se tudi pospešuje šahovska dejavnost na Jesenicah, ki ponovno prehaja do vse večjega razmaha.

Tekmovanje je trajalo od 10. aprila do 20. junija in to vsak ponedeljek in sredo. Mo goče čas tekmovanja res ni bil najbolj ustrezen in bi bile tekmovanje v bodoče potrebno organizirati v mesecu februarju ali marcu.

Udeležba je bila kljub temu zelo velika in je na tekmovanju sodelovalo okrog 100 sodelavcev — šahistov, kar je lep uspeh za organizatorje tekmovanja.

R. F.

Šah v samskih domovih

Komisija za rekreacijo pri TK ZMS železarne Jesenice je organizirala dne 29. junija tekmovanje v šahu za stanovalce samskega doma Koroska Bela. Udeležilo se ga je 12 tekmovalcev — šahistov, od katerih sta bila dva iz samskega doma na Jesenicah, ki sta igrala izven konkurence.

Zmagal je Fadil Stilič, drugi je bil Jovica Milašinovič in tretji Ibrahim Havič. Prvi tri-

je so dobili praktična darila. V skupnem tekmovanju, z upoštevanjem dveh igralcev izven konkurence, pa je največ točk 10 in pol, zbral Slavko Bec — samski dom Jesenice.

Taka tekmovanja in tudi tekmovanja med samskimi domovi bi se morala pogostejše organizirati, ker je dosti šahistov po samskih domovih, ki želijo igrati šah.

RF